

MOZAIK

4

ustvarjamo gibanje

Škofja Loka
dz 0
MOZAIK
2007

070.489(497.4Zelezniki)

120080259, 4

COBISS c

KNJIŽNICA ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
SKOFJA LOKA

Iz vsebine:

Dr. Jožica Rejec – dobitnica priznanja artemida

Nakup Domela

Uvajanje kompetenc in prenova letnih razgovorov

Razlaga plačilne liste

Rafting na Neretvi

Počitnice

Glasiło podjetja DOMEL

Štefan Bertonec
Glavni urednik

Uvodnik	3
Nakup druge polovice Domela	4
Potrjeni sklepi 9. skupščine	5
Intervju z Anito Habjan	6
Uvajanje kompetenc in prenova letnih razgovorov v Domelu	8
Glavni nameni uvajanja letnih razgovorov v podjetje	8
Razlaga plačilne liste	10
Bolniške odsotnosti	11
SORA stalne organizacijske in razvojne aktivnosti	12
Praksa	12
S predlogi izboljšav do nagradnega izleta	13
Igra Sveta Lucija	14
Naš izlet	16
V Rim z organizacijo BEST	17
Rafting na Neretvi	18
Toscana, Firenze, Elba... Molto Bello	20
Nova univerzalna laboratorijska centrifuga	22
Kam pa kam med počitnicami?	23

Reklamni oglasi turističnih agencij z vabljivimi fotografijami oznanjajo, da je nastopil čas, ko se odločamo, kam na poletni dopust, kam na počitnice? Tudi v Mozaiku objavljamo kar nekaj prispevkov, ki bodo olajšali odgovor na ta vprašanja, predvsem tistim, ki se odločajo zadnji hip.

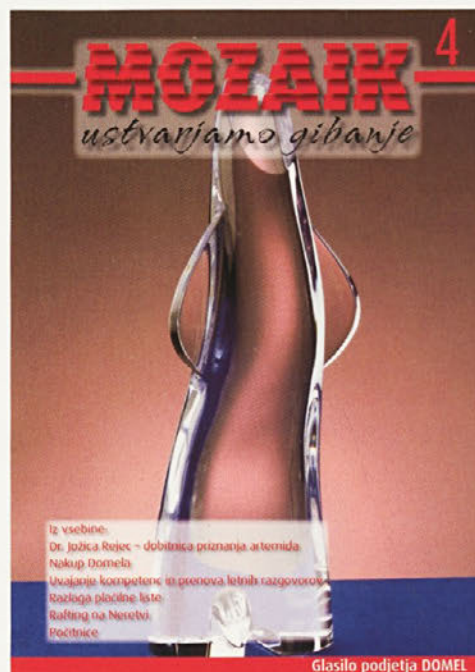
Pišemo pa tudi o zelo resnih poslovnih temah, ki so zaznamovale dogajanje v podjetju.

Z objavljenim razpisom državnih skladov o nameri prodaje deleža Domela, ki je bil pričakovan, je zgodba o lastninjenju, dobila novo poglavje. Predvsem se je bilo potrebno odločiti o tem ali smo sposobni spremeniti zorni kot gledanja na najbolj pomembne zadeve. Z oklevanjem bi sicer pridobili nekaj časa, a po drugi strani bi bistveno zmanjšali možnosti za uspeh. Naredili smo velik korak pogumne odločitve, sedaj pa nas čaka veliko drobnih korakov je zapisala v uvodniku predsednica uprave dr. Jožica Rejec.

DOMEL®

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinskih aparatov Železniki, d.d.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija, tel.: +386 4 51 17 100,
fax: +386 4 51 17 106, info@domel.si; www.domel.com

MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel d.d.
naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki
tel.: 04 51 17 192, fax: 04 51 17 193; e-mail: stefan.bertonec@domel.si
Uredniški odbor: glavni in odgovorni urednik: Štefan Bertonec;
člani odbora: Tadeja Bergant, Anita Habjan, Danica Jelenc, Romana Lotrič,
Andreja Kenda, Katarina Prezelj, Darinka Šekli;
foto: Anita Habjan, Igor Mohorič Bonča, Janez Pipan, Tina Jelenc, Štefka Jeram,
Ozanič Robert, Fejfar Jure, Štefan Bertonec, Tomaž Lunder;
grafično oblikovanje: Klemen Budna; lektorica: Majda Tolar;
tisk: Tiskarna GTO Košir; Leto 2007, Številka 4; Letnik 27; Izvodov: 1700
Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

Na naslovnici: priznanje artemida, ki ga je prejela predsednica uprave foto Tomaž Lunder

Če bi gospod Niko Žumer še živel, bi bil zagotovo ponosen na lastninski korak v Domelu, ko smo delničarji Domel Holding družbe pooblaščenke postali 98,78 % lastnik našega podjetja Domel d.d.. Spomnim se, ko sem bila še na začetku svoje delovne poti. Podjetje je nosilo ime Iskra Elektromotorji. Bila sem članica manjše skupine sodelavcev v razvoju. Razvijali smo koračni motor in dobili nagrado za razvojno-inovacijski dosežek v slovenskem merilu. Gospod Niko Žumer nam je naslednji dan, po objavi v časopisu, prišel svečano oblečen čestitat. Bila sem vesela njegove pozornosti. Njegove občutke ponosa, da na temeljih njegovih sanj, razmišljanj in trdega dela raste razvojno usmerjeno podjetje, pa približno razumem šele sedaj.

Jožica Rejec
Predsednica uprave

Naredili smo velik korak pogumne odločitve, sedaj pa nas čaka veliko drobnih korakov, da bomo odplačali dolg in resnično postali večinski lastniki. To lahko primerjamo z odločitvijo za gradnjo hiše oziroma za nakup stanovanja. Ko verjamemo vase in si dovolj močno želimo svoj dom, si izberemo kraj bivanja in se odločimo za najem kredita. Potem pa vztrajno, tudi z odrekanjem in v sodelovanju s svojo družino zgradimo svoj dom. Kakšen smisel in vrednost damo temu delu svojega življenja je odvisno od nas, naše inovativnosti, znanja in stalnega izpopolnjevanja naše osebnosti.

Imamo vizijo in strateške cilje, vrednote, znanje, trg in potenciale za izboljšanje na vseh področjih. Sledimo ciljem in merimo, kako

blizu smo že, da si bomo lahko zastavili nove, še višje cilje. V Domelu to zmoremo.

Lastninska sestava Domel d.d. je bila pred kratkim naslednja: Domel Holding družba pooblaščenka 50,97 %, KAD (Kapitalska družba) 25,46 %, SOD (Slovenska odškodninska družba) 9,44 %, Poteza 8,79 %, IMP Promont 4,14 % in ostali posamezni manjši lastniki Domelovih delnic. Skupno število Domelovih delnic je 71.242.306. Domel Holding družba pooblaščenka ima 633.245 delnic, ki so v lasti delničarjev.

Domel Holding družba pooblaščenka je 29.5.2007 od Investicijske družbe KAD, SOD, Poteze in IMP Promont na licitaciji pridobila pravico do nakupa 594.073 delnic družbe

Domel d.d. po ceni 11 €. Domel Holding družba pooblaščenka je najela dolgoročni kredit pri eni od slovenskih bank in zastavila novo kupljene delnice Domela. Ta naložba je v lasti vseh delničarjev Domel Holding družbe pooblaščenke. Z odplačevanjem dolga se bo razmerje med delnico Domel Holdinga in Delnico Domela povečevalo.

Dogodek odkupa Domelovih delnic se je zgodil pred slovenskim praznikom Dnevom državnosti. V tem je kar nekaj simbolike. Bodimo ponosni na oba pogumna koraka, in sicer v Domelovi zgodovini in v zgodovini slovenske države. Privoščite si razkošen praznik in izkoristite lep poletni dan v krogu svoje družine.

DR. JOŽICA REJEC DOBITNICA PRIZNANJA ARTEMIDA

Vodilne menedžerke zaradi svoje vloge v podjetju pomembno prispevajo k poslovnemu uspehu podjetja.

V začetku junija je na Bledu potekala konferenca o odličnosti menedžerk, kjer so podelili priznanja najvplivnejšim in najbolj spoštovanim ženskam v poslovnem svetu. Priznanje je prejela tudi naša predsednica uprave dr. Jožica Rejec. Priznanje je poimenovano po grški boginji, ki je navadno upodobljena z lokom in puščico, kar simbolizira ljubezen in odločnost, ki sta ključni lastnosti za vodilne. Eden izmed sloganov letošnje konference je bil: »Minili so časi, ko so ženske stale v ozadju«.

Ob prejemu tega priznanja ji uredniški odbor izreka čestitke, ter ji želi še veliko odločnosti in pogumnih odločitev.

Dodajamo še nekaj povzetkov iz časopisnih člankov:

Gorenjski glas:

Kaj vam pomeni prejeto priznanje?

Priznanje mi pomeni veliko, zelo sem ga vesela, pomeni mi vzpodbudo pri vztrajanju, razmišljanju in pogumnih odločitvah, ki so potrebne.

In kakšno je sodelovanje z verjetno pretežno moškimi v upravi?

Res so, razen direktorice finančnega dela, sami moški, vendar sem tega navajena že iz dosedanjega dela. Za delo in ustvarjalnost ni pomemben spol, prav ta komplementarnost pa lahko celo da še boljše rezultate.

Delo:

Na Bledu je najprej deževalo, potem pa kar na lepem sijalo sonce. Pojasnilo za dež: ne more biti drugače, če se na enem mestu zbere toliko žensk. Pojasnilo za sonce: priklicala ga je dobra ženska energija, ki se je zgostila na letnem srečanju menedžerk. Kakorkoli obračamo, so tako imenovana ženska srečanja res nekoliko drugačna od srečanj nasploh: hkrati so enako resna in nič manj učinkovita, a manj resnobna in nekoliko odkritosrčna. Na Bledu je bilo po statistiki prirediteljev 120 vodilnih žensk, 41 jih je na letno srečanje prišlo prvič.

Večer:

Sekcija menedžerk pri združenju Maneger je ob zaključku konference o odličnosti menedžerk podelila priznanja uspešnim ženskam, ki so v minulem letu prevzele vodenje večjih podjetij.

NAKUP

DRUGE POLOVICE DOMELA

Stane Zgaga

Kar smo zastavili pred desetimi leti, smo sedaj dokončali. Gre seveda za dokončen prevzem Domela s strani pooblaščenke, katere lastniki so, v veliki večini, zaposleni in bivši zaposleni. Cilj, ki je bil postavljen leta 1997, ko so mali delničarji z ustanovitvijo združenja notranjih delničarjev želeli v Domelu pridobiti večinsko lastništvo, je danes presežen. V njihovi lasti je skoraj 99% podjetja.

Ali je to vzrok za navdušenje? Bolj na mestu je ponos ob zavedanju, da je po številnih bitkah in preizkušnjah po desetih letih dobljena lastniška vojna, ki bo sedaj terjala poplačilo obveznosti nabranih na poti do zgoraj navedenega lastništva.

Ali je bil nakup 47,83% Domela potreben? Ali je bil smiseln? Kaj bi bilo, če bi ga kupil kdo drug? Bi se ponovila zgodba z Ametekom? Kdo bi bil kriv, če bi kupec kasneje s podkupovanji sesul pooblaščenko? Preselil proizvodnjo ... Vprašanj in ugibanj je nešteto. Z njimi smo se ukvarjali vsi, ki smo bili v vlogi, v kateri se je bilo potrebno odločiti. Priložnost, nevarnost, računanje, občutki, čustva, dvom, iskanje nasvetov - vsakega nekaj in končno odločitev o nakupu!

podjetje Domel v Železnikih

Kako je potekala vsa zgodba? Znana je odločitev vlade, da proda večino podjetij v državni lasti. Groznikova komisija je objavila spisek podjetij namenjenih za prodajo in tudi dinamiko njihove prodaje. Domel se je znašel na listi v drugi skupini podjetij, ki so bila namenjena za prodajo v naslednjih dveh letih. V pooblaščenki smo želeli, da pride Domel na vrsto čim kasneje. Zaradi menjave uprave, v lanskem letu, smo želeli, da se stanje v podjetju stabilizira, da se pokažejo rezultati novega vodstva in da se na osnovi le-teh kar se da racionalno odločimo v zatečeni a neželjeni situaciji. V nasprotju z željami je bila 16. 2. objavljena prodaja. Najslabše od vsega je bila prodaja v paketu, za katero so se dogovorili prodajalci KAD, SOD in Poteza. Predstavniki Poteze, družbe, ki se pogosto pojavlja na trgu nakupovanja in prodajanja podjetij, je v jeseni navezal stik s pooblaščenko in izrazil željo za nakup celotnega Domela, tudi pooblaščenkinih 51%. »Če pooblaščenka ne proda,« je dejal, »Poteza ne bo ostala manjšinski lastnik in bo prodala tudi slabih 12%, ki jih že ima v svoji lasti in so parkirani na Iskri.« S prodajo v paketu skupaj z državnimi deleži, se je napoved uresničila.

Rokavico, ki je bila vržena, ni bilo lahko pobrati. Prodajalci in večina, ki spremlja trg prodajanja podjetij, so pričakovali, da jo pobere pooblaščenka. V medijih in v pogovorih so se poleg pooblaščenke kot kupci pojavljala tudi imena znanih slovenskih podjetij, pa tudi imena

tujih firm. Kaj je res in kdo je dejansko interesent, se ni dalo ugotoviti. Na pooblaščenki in v vrhu Domela so potekale kalkulacije in tehtanje, kaj za prihodnost pomeni nakup in kaj tuj lastnik. Jasno je bilo, da kdor koli bo kupil 49%, bo storil vse, da bo prej ali slej prevzel večinski delež. To pa pomeni sesutje pooblaščenke. Pomeni konec poti pričete pred 10 leti, pomeni do neke mere tudi izničenje vseh dosedanjih vložkov v notranje lastništvo in ponovno postavljanje podjetja na prepričanje prekupčevanja z njim, kot v času pred notranjim lastništvom.

podjetje Domel na Kitajskem

Odločitev o nakupu je padla v najširšem možnem krogu organov pooblaščenke in Domela. Nakup je bil podprt s strani obeh NS, uprav Domela in pooblaščenke ter celotnega kolegija.

Prva ponujena cena pooblaščenke je bila 9€. Prodajalci je niso sprejeli. V tem času se je izvedelo, da je poleg pooblaščenke zanesljivo kupec tudi Dušan Šešok s svojo Iskro. Po zahtevi za dvig ponudbe je pooblaščenka ponudila 10,5€. Po tej ponudbi je bila objavljena javna dražba s startno ceno 11€. Po odstopu Šešoka je pooblaščenka ostala sama in kupila za izključno ceno.

Nakupna cena delnice 11€ je približno 50% knjigovodske vrednosti Domelove delnice. Celotna vrednost nakupa 47,83% Domela v višini 6,5ME predstavlja približno enomesečno realizacijo podjetja in letni obrok odplačila posojila slabih 15% povprečnih letnih vlaganj v razvoj. Ali je Domel sposoben brez večjih pretresov, poleg zagotavljanja vseh drugih potrebnih sredstev in vlaganj, zagotoviti tudi odplačilo navedenega nakupa? Verjamem da. To zagotavljajo tudi vsi v vodstvu Domela. Na teh izhodiščih se je tudi odločilo o nakupu.

KAJ SO PREDNOSTI NAKUPA?

Mednje prav gotovo spada samostojno odločanje, načrtovanje, postavljanje ciljev in vrednotenje dosežkov, ki je sedaj v izključni pristojnosti notranjih lastnikov.

podjetje Domel v Železnikih

Ves ustvarjen dobiček bo v celoti ostal v podjetju, do sedaj so ga skoraj polovico dobili zunanji lastniki.

Naložba v eni izmed bank, v vrednosti celotnega nakupa, ostaja vsa v lasti Domela in posredno notranjih lastnikov ter je na razpolago v primeru potrebnih ukrepov za reševanje nelikvidnosti poslovanja ali dodatnega investiranja.

Po odplačilu dolga bo vsaka delnica pooblaščenke predstavljala skoraj še enkrat večji delež Domela kot pred nakupom.

Med slabosti spada povečana zadolženost in potrebne bodo določene organizacijske spremembe, ki bodo omogočile odplačilo dolga.

Ni zunanjega lastnika, ki po mnenju nekaterih strožje presoja vodenje podjetja kot notranji lastniki. To zadnje, izkušnja iz Domela, ne potrjuje, saj so prav zunanji, po statusu eminentni, nadzorniki bivši upravi najmanj oporekali neracionalno poslovanje in zapravljanje denarja v Coroni, ki se je končalo z njenim stečajem.

Argumentov za in proti je še veliko. Iskanje enih in drugih je stvar stališča tistega, ki želi opravičiti nakup, ali drugega, ki ga želi razvrednotiti. Kot sem zapisal na začetku - dejstvo je, da je Domel v skoraj 100% lasti zaposlenih in bivših zaposlenih. Nobena druga pooblaščenka v Sloveniji s tako delničarsko strukturo nima v lasti tako velikega podjetja, kot je Domel. Ali je s tako strukturo lastništva možno poslovati enako uspešno kot poslujejo tiste pooblaščenke, ki so v lasti njihovih uprav - vodilnih struktur v podjetju? Ali je motivacija vodstva v Domelu ob tem, da niso veliki lastniki, dovolj velika, da zagotovi uspešnost podjetja v prihodnosti? Upam da! Ne nazadnje, tu sta še nadzorna sveta, na Domelu in posredno na pooblaščenki, z odgovornostjo do delničarjev, z nalogo, da gledata vodstvu pod prste, dobronamerno pa vendar dovolj kritično, da bo pot podjetja taka, kot si jo želimo vsi, ki v Domel verjamemo, želimo, da ostane motor razvoja v občini, ostane izvor kruha za največje število družin v dolini, podjetje, ki je sposobno zagotoviti pričakovane delniške donose in ne nazadnje, da se potrdi, da je bila pot, začeta pred desetimi leti, pravilna.

tovarna Domel v Retečah

POTRJENI

SKLEPI 9. SKUPŠČINE

Aleš Markelj

Družbe DOMEL Holding, družba pooblaščenka d.d. z dne 5. junija 2007

PREDLAGANI IN POTRJENI SO BILI NASLEDNJI SKLEPI:

1. Otvoritev skupščine, ugotovitev sklepčnosti in izvolitev organov skupščine

Na skupščini je bil prisotnih oz. zastopanih 108.344 glasov, kar je predstavljalo 19,06 % delnic s pravico glasovanja na skupščini. Za predsednika skupščine je bil izvoljen odvetnik g. Aljoša Ravnikar, za preštevalca glasov pa ga. Marjana Mesec in g. Rok Debeljak. Skupščini je prisostvoval tudi notar g. Andrej Rozman.

2. Obravnava in sprejem uporabe bilančnega dobička za leto 2006 ter odločanje o podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu

2.1.

Skupščina se je seznanila z letnim poročilom uprave za leto 2006 in pisnim poročilom nadzornega sveta za leto 2006. Na podlagi pozitivnega mnenja nadzornega sveta k predlogu uprave o uporabi bilančnega dobička je skupščina sprejela sklep, da se celotni bilančni dobiček v višini 456.854.921,53 SIT (1.906.421,81 EUR), od katerega preostanek čistega dobička za poslovno leto 2006 znaša 44.970.706,38 SIT (187.659,43 EUR), preneseni dobiček iz prejšnjih let pa znaša 411.884.215,15 SIT (1.718.762,37 EUR), uporabi, kot sledi:

- del bilančnega dobička v znesku 54.767.325,60 SIT (228.540,00 EUR) se uporabi za izplačilo dividend v bruto vrednosti 95,85 SIT (0,40 EUR) na delnico,
- preostali bilančni dobiček pa po revidiranem letnem poročilu za leto 2006 v znesku 402.087.595,93 SIT (1.677.881,81 EUR) ostane nerazporejen.

Dividende naj se izplačajo v denarju v roku 30 dni po sprejemu sklepa tistim delničarjem, ki so bili kot imetniki delnic vpisani v delniško knjigo družbe na dan zasedanja skupščine (v vmesnem času so bile dividende že izplačane).

2.2.

Skupščina je potrdila in odobrila delo uprave in nadzornega sveta družbe DOMEL Holding družba pooblaščenka, d.d. v poslovnem letu 2006 in upravi in članom nadzornega sveta za poslovno leto 2006 podelila razrešnico.

3. Imenovanje pooblaščenega revizorja za leto 2007

Za poslovno leto 2007 je skupščina za revizorja imenovala revizijska družba RENOMA družba za revizijo in svetovanje d.o.o., Ljubljana, Kamniška ulica 25.

4. Izvolitev novih članov nadzornega sveta.

Skupščina je ugotovila, da je članom dosedanjega nadzornega sveta potekel mandat.

Za člane nadzornega sveta so bili za novo štiriletno mandatno obdobje imenovani:

- mag. Tanja Kramar,
- Minka Benedičič, univ. dipl. ekon.,
- Miroslav Olič,
- Miroslav Šmid, univ. dipl. ing.,
- Stane Zgaga,
- Štefan Bertoncelj, org..

Mandat novim članom nadzornega sveta prične teči 5.06.2007.

INTERVJU

Z ANITO HABJAN

Katarina Prezelj

Tista Anita, ki spuščene lase nosi preko ram, je dobila zlato uro in njen obraz nam je vsem znan. Vprašanja zanjo se porajajo mi skorajda že v snu, pa se k njej v pisarno odpravim: Prosim, kratek intervju.

Katarina: »Živ.«

Anita: »O, živ. Kva j dej?«

Katarina: »Ma neč. Mislem ... ja ... A čva tist intervju nardit?«

Anita: »Pa dejva.«

Občutek imam, da ji to, da je postala popularna, ni prav nič všeč in da ji je ves ta cirkus zelo odveč. In zdaj še jaz morim z vprašanji ...

Kako se počutiš, Anita?

A misliš, sedaj?

Ja. Mislim, zdaj, ko si dobila zlato uro kakovosti, se precej stvari in ljudi vrtili okrog tebe. Kako to prenašaš?

Mislim, da je ta »cirkus« sedaj že mimo. Na začetku je bil najprej šok: »Mene so izglasovali, da dobim uro?!?« Potem pa se začneš spraševati: »Zakaj jaz?«

Smo veliko podjetje. Nemogoče je, da vsak vsakega pozna ter ve, kaj kdo dela in kako dela. Vsak je glasoval za tistega, ki pozna njega in njegovo delo. Na koncu pa se vse sešteje ...

Po moje ima pri tej nagradi velik vpliv predvsem to, da te poznajo. Jaz sodelujem pri veliko različnih projektih, inventuri, presoji, v končni fazi pa je tudi ta moj - za nekatere zelo moteč, fotoaparati imel svojo vlogo. Če pa je imelo vpliv pri glasovanju tudi moje delo, moji izdelki in to, da sem, taka kot sem, pa mi je »tok boljše«.

Vem, to je eden od načinov nagrajevanja, motivacije v firmi. Včasih pa se vprašam: »Kaj pa tisti delavci, ki niso bili še nikoli nominirani v teh 13 letih, pa vem in tudi oni vedo, da si prizadevajo za kakovost? Motivacija?«

In kakšne komentarje je imela ob nagradi tvoja družina?

Moram reči, da je bila na samo nagrado najbolj ponosna moja mami. Saj to je povsem logično. Kateri starši pa nismo ponosni na dosežke svojih otrok?

Doma pa ... vedno se nasmejem ...

Prvi dan, ko smo prišli domov, je Tomaž sinovoma Aljoši in Stašu, tako po otroško, razložil, da bo mami dobila eno nagrado, ker da je »najbolj pridna v fabriki«. Staš pa je v trenutku zastavil vprašanje: »Ja ati? A nis ti nejbela priden?«

Veš kaj, pojdiva po vrsti. Osnovno šolo si obiskovala v Železnikih, srednjo v ...

Prva štiri leta v Selcih, naslednja štiri pa v Železnikih. Srednja šola je bila tista znana kavbojska na Podnu - srednja strojna v Škofji Loki. Pa ni bila tako zelo kavbojska, ane Katarina? (med drugim, tudi jaz, Katarina, sem »kavboj«). S štipendijo, ki sem jo celo srednjo šolo dobivala v takratni Iskri, potem pa še na višji strojni šoli v Ljubljani, sem z rahlo zamudo končno prišla do diplome.

Potem pa na trak. Res! A le za par mesecev. Zadevo je uredil g. Pegam, takratni vodja kontrole. Začela sem pripravništvo kot kontrolorka v končni kontroli, potem pa sem šla na delovno mesto, ki ga zasedam še sedaj. No ja, ni res. Vmes so nam prenovili pisarno, pa sem v drugem kotu locirana.

Imaš kakšno zanimivo zgodbo iz šolskih oz. študentskih časov?

Zgodbic je kar ..., zanimivih ...

Teh se spominjamo v glavnem na kakih obletnicah, valetih in pa mature. Ravno čez eno leto imamo okroglo obletnico mature. Bo treba malo spomnit bivše sošolce. Kateri so sedaj že na vrsti za organizacijo ... Ločani ali Žirovci?

Ti je kdaj žal, da nisi študirala še naprej? Imaš željo po nadaljnjem študiju?

Ko sem naredila višjo strojno šolo, sem bila zadovoljna. Kot prvo, imela sem kolikor toliko dobro izobrazbo za takrat. Kot drugo, štipendija so bile vse moje finance. Seveda mi je sedaj malo žal, ker nisem šla kar takoj na visoko šolo. Zdaj nekaj poskušam študirati, a mi je »na žalost oz. moje veselje« bolj pomembna vsaka minuta, ki jo preživim s sinovoma. Občutek imam, da bom pri njiju kaj zamudila. Vem pa, da si bom v bližnji prihodnosti res morala vzeti čas za dokončanje študija.

Ali misliš, da danes šola nudi dovolj znanja za delo ali večinoma tega dobimo šele s prakso?

Neke osnove gotovo nudi šola, ki jih kasneje uporabljamo v praksi. Nekdo, ki je bil dober v šoli, ni rečeno, da je dober v firmi, in obratno. Potem pa je tu še študij ob delu in predmetnik študija. Za določeno delovno mesto moraš imeti določeno šolo, logično. In potem je odvisno še, kako si vsak posameznik organizira študij. Za nekatere pa sploh ne veš, da kaj študirajo, pri drugih ...

Zaposlena si v oddelku kakovosti. Meniš, da zaposleni dovolj skrbimo in se trudimo, da bi kvalitetno delali?

Mislim, da si vsak posameznik prizadeva za kakovost. Resnično mislim, da nihče ne dela nalašč narobe in slabo. Ima pa seveda vsak svoje meje, kaj je dobro, kaj ni - predvsem odvisno od oddelka. V kontroli smo itak vsi malo bolj cepljeni na strožja merila ... V končni fazi ima pa zadnjo besedo kupec.

Stvar, ki je pri svojem delu ne maraš ...

Uf, težko vprašanje. Ponavadi, če mi kaj ni prav, če me kaj moti, povem takoj.

Pri Domelovem glasilu si aktivna kot fotografinja. Je fotografiranje eden izmed tvojih hobijev?

Prvi fotoaparati sem si kupila v srednji šoli. Fotografirala sem v glavnem le zase. Prijatelje, izlete, družinske zadeve. Bolj sem se s fotografijo začela ukvarjati v Domelu. Slike detajlov, napak na polizdelkih in motorjih, reklamacije. Stavek »Glej sliko v prilogi!« je včasih koga od prejemnikov e-maila kar zbodel. Potem so bila pa še slikanja kandidatov za uro, pa kake prireditve, smučanje, sedaj še slikanje za glasilo. Vem, nisem noben ekspert za fotografiranje. Določene stvari preberem, komentarji oseb, ki se spoznajo za fotografijo so zelo v redu, največ pa se naučiš sam, s pritiskanjem na sprožilec. To pa spet zahteva čas.

Kaj počne Anita v prostem času?

Anita v prostem času rada posluša dobro glasbo, še rajši gre na kak dober koncert. Rada kolesari, gre v hribe, pa tudi dolg sprehod je prava terapija za polnjenje baterij.

Vedno te vidimo nasmejeno. Kakšna je Anita, ko ima slab dan?

Vedno? Vedno pa ne. Vsak ima slab dan. Tudi jaz. Ne vem, po mojem »zgleдам grozn«.

Moja terapija:

Vsaka dobra družba, osebe s pozitivno energijo, s pozitivnim razmišljanjem ti lahko v trenutku spremenijo razpoloženje.

Pomaga tudi dooooooooooooooooooooooooooolg sprehod.

Ali pa glasna, mami bi rekla, razbijaška glasba. Poslušam jo večinoma preko slušalk, da okolica ne trpi.

Če bi imela veliiiiiiiiko denarja ...

Če bi imela veliiiiiiiiko denarja? Mogoče včasih razmišljam, če bi imela malo več denarja, ne pa veliiiiiiiiko.

No, ja, ne vem.

Ali pa raje ne povem.

Anita, tudi zaposleni v Domelu so ti zastavili nekaj vprašanj.

Danica: Dobiti zlato uro v tako velikem podjetju je velika čast. To pomeni, da si v kolektivu priljubljena. Kakšni so tvoji občutki ob tem spoznanju?

Vsakogar, kdor me pozna in se v moji družbi počuti prijetno, sem zelo vesela.

Andreja: Se strinjaš s stavkom: »Kdor opravlja delo s srcem in z veseljem, ga opravi odlično.« Ali velja to tudi zate?

Upam. Kot prvo, naloga, ki je dobro definirana, se lahko dobro naredi. Če imaš pogoje, da nalogo dobro narediš ali delaš, je še boljše. Če pa ima opravljena naloga en namen, če je uporabna, pa je sploh super. In če ti potem še kdo reče: »Dobr si to naredu.« E, vsi 'šparamo' s takimi besedami ...

Se vidiš v kakšnem drugem poklicu oz. nosiš v sebi željo postati ali delati kaj drugega?

Pride do te situacije, da razmišljam v tej smeri. Včasih.

Matjaž: Ali je tvoj pogled na prejeto nagrado potrditvev doseženega maksimuma na tvojem področju ali le potrditvev, da si na pravi poti?

Ja, upam, da sem na pravi poti ...

Bernard: Kako bi še izboljšala zagotavljanje kakovosti v DOMELU?

Komuniciranje in sodelovanje med različnimi oddelki. Včasih se mi zdi, kot da ne delamo vsi za isto firmo.

Janez: Kakšni so tvoji odnosi s sodelavci in kako si zadovoljna z delom, ki ga opravljaš?

Mislím, da se s sodelavci kar v redu razumem.

Moje delo je dokaj raznoliko, tako da mi ni nikoli dolgčas.

Mitja: Tvoj pogled na Domel Suzhou ... Kakšen je sistem kakovosti? Koliko časa potrebuje podjetje za vzpostavitev sistema in s kakšnim kadrom? Kakšno se ti zdi sodelovanje z Domel Suzhou?

To je do sedaj najtežje vprašanje. Lahko bi marsikaj rekla na to temo, pa nisem jaz tu zato, da dajem te vrste komentarjev. Nekaj stvari pa me le žuli. V par stavkih ...

Definitivno samo ena oseba, ki je tam postavljena za vodenje sistema in je poleg tega zadolžena še za sto drugih stvari, ni dovolj. Vsaj na začetku ne.

Kako si je večina proizvodnje tam predstavljala? Mi bomo pošiljali tja sestavne dele, na liniji se bo vse lepo sestavilo, na koncu pa bodo padali dobri motorji v škatle? V resnici pa se je pojavil cel kup težav. Tu imamo toliko strokovnjakov z dolgoletnimi izkušnjami, na vseh področjih v firmi, pa se še velikokrat ne ve, kako in kaj ...

Sedaj bo tam še rotorska linija. Po mojem mnenju dobrega rotorja ni tako zelo enostavno narediti.

Sploh pa, poznamo Kitajce? Kakšen narod je to, kakšne navade ima, kako 'laufa' njihov sistem...? Bi Mitja vedel kaj več povedati o tem. Predlagam, da naslednjič intervjuvaš njega ... Bi bilo zelo zanimivo branje.

Upam, res upam, da jim, ne njim, NAM bo uspelo in je ta moj strah odveč. In da bom drugo leto lahko rekla: »Jeeeeeee, bravo naši tam!!!!«

Si kupila kakšno dobro zgoščenko zadnje čase?

Ne delam si ravno kakšnih velikih stroškov s tem.

Kako pa kaj koncerti letos? Se obeta kaj dobrega?

Konec meseca grem na Madžarsko, v Budimpešto, Bryan Adams ima koncert na glavnem trgu. V Budimpešti še nisem bila, no ja, Adamsa sem pa že videla v živo. Tomaž samo zavija z očmi.

Recimo, da te eden od znanih Slovencev povabi na izlet v neznano. Čigavega povabila bi se najbolj razveselila?

Povabila dobrega »starega« Vlada, s črno kitaro, ko sva ravno pri glasbi. Mi ne bi bilo treba dvakrat reči. Vesela bi bila, če bi samo pel in igral. Po moje bi me peljal kam v Prekmurje.

Nikoli ne veš. Mogoče pa res pokliče, nekega jutra, ko se zdani ...

Anita, hvala za pogovor. »Dobr delej še naprej.«

UVAJANJE GLAVNI

KOMPETENC IN PRENOVA LETNIH RAZGOVOROV V DOMELU

Meta Habjan

Za uvedbo sodobnega modela kompetenc v podjetje smo se odločili iz več razlogov: želja po večji motivaciji in delovni uspešnosti posameznikov, prenova vloge vodij in vodenja, izboljšava klime in zadovoljstva in ne nazadnje razni izzivi iz poslovnega okolja.

Faze uvajanja kompetenc:

1. prenova opisov delovnih mest (sistemizacija)
2. uvajanje letnih razgovorov (upravljanje delovne uspešnosti)
3. izobraževanje (usposabljanje in razvoj kadrov)

Prvo fazo, to je prenovu opisov delovnih mest, smo začeli že v marcu. Na delavnicah smo do sedaj naredili 14 primerov opisov delovnih mest. Pomembno je to, da pri opisu vedno sodelujeta tako izvajalec nalog na nekem delovnem mestu kot njegov vodja. Opisi delovnih mest bodo po novem narejeni za vsa delovna mesta po enakem principu. To pomeni, da bomo za vsak opis delovnega mesta poleg naziva napisali tudi vlogo delovnega mesta. Zahteve glede izobrazbe, delovnih izkušenj, jezikovnih in računalniških znanj bodo ostale bolj ali manj nespremenjene (iz sedanjega opisa). Novost pa je ta, da bo nov opis vseboval: 6 ključnih nalog, za vsako nalogo bomo določili po 3 standarde, in nazadnje še 19 kompetenc, od tega 6 skupnih za vsa delovna mesta in 13 specifičnih za vsako posamezno delovno mesto.

Računamo, da bomo nove opise delovnih mest imeli narejene do kolektivnega dopusta.

Z drugo fazo uvajanja letnih razgovorov (uvajalni letni razgovori) smo začeli v začetku junija. V tej fazi želimo vodje usposobiti za izvedbo letnih razgovorov. Med najbolj občutljive probleme pri uvajanju letnih razgovorov sodi prav (ne)usposobljenost tako vodij za vodenje letnih razgovorov kot nepoznavanje udeležencev, kakšna je njihova vloga in odgovornost za uspeh letnih razgovorov.

Usposabljanje poteka na delavnicah, ki jih vodi g. Brane Gruban. Na teh delavnicah se bomo vodje naučili, kako se določajo kritične kompetence za neko delovno mesto, kako se postavljajo cilji, kaj so prednosti in pasti letnih razgovorov. Spoznali bomo faze letnega razgovora, obrazec za letni razgovor in dobili priročnik, v katerem so splošna navodila za vodenje letnega razgovora.

Neposredno uvajanje letnih razgovorov se bo torej odvijalo v dveh etapah. V prvi etapi smo začeli s tako imenovanimi uvajalnimi letnimi razgovori. Druga etapa, popoln letni razgovor, pa bo potekala v jeseni, pred začetkom izvajanja letnih razgovorov, kjer se bomo vsi vodje na delavnicah soočili in naučili, kako pristopiti k ocenjevanju delovne uspešnosti za preteklo obdobje.

Tretja faza izobraževanja (usposabljanje in razvoj kadrov) pa bo sledila po končanih letnih razgovorih. V tej fazi je predvideno, da se na podlagi zapisa iz letnega razgovora izdelata plan izobraževanja in usposabljanja ter drugih razvojnih aktivnosti za posameznike.

NAMENI UVAJANJA LETNIH RAZGOVOROV V PODJETJE

Na osnovi številnih referenc na področju uvajanja kompetenc smo k sodelovanju na projektu uvajanja kompetenc povabili družbo Dialogos iz Ljubljane, ki je vodilna slovenska svetovalska hiša na tem področju. Vodi jo stari Iskraš, izkušeni svetovalec Brane Gruban, ki ima za svoje delo tudi mednarodno akreditacijo ABC, ki si jo je pridobil l. 1997 v Los Angelesu.

Meta Habjan

Domel razmeroma dobro pozna, saj je pred leti z nami že sodeloval pri usposabljanju vodij, še prej pa v okviru Iskre. Njegova specializacija so strateško upravljanje komunikacij, interno in krizno ter konfliktno komuniciranje, obvladovanje sprememb in predvsem razvoj kompetenc managerjev.

Zastavili smo mu nekaj kratkih vprašanj.

1. Zakaj letni razgovori? Kakšen je glavni namen uvajanja letnih razgovorov v podjetje?

Razlogov za uvajanje letnih razgovorov je 101 in ne sam - ker jih imajo že drugi. Gre za eno najstarejših in hkrati najučinkovitejših orodij vodenja, katerega osnovni namen je mobilizacija energije posameznikov za uresničenje lastnih in s tem posledično tudi ciljev podjetja. Seznam namenov je sicer lahko res dolg: izboljšanje delovne uspešnosti zaposlenih in podjetja, večje zaupanje, večja motivacija, boljši delovni odnosi, strokovni razvoj, kvaliteta komunikacije in dialoga med vodjo in sodelavcem, odprava težav in ovir, načrtovanje karier, ipd. Pomembno je, da podjetje zasleduje konkretne namene in poslovne cilje pri uvajanju letnih razgovorov, ne pa da to počne, ker je to trenutno v modi. Pa še nekaj je treba dodati - letni razgovor ni enkratni dogodek, ampak celoletni proces, ki doživi formalni zapis pač v nekem strnjem krajšem pogovoru. Vsega zgoraj naštetega pač ni mogoče uresničiti, če vodja tega ne počne čez celo leto.

2. Kako se uporabljajo podatki, pridobljeni z letnimi razgovori? Kaj lahko zaposleni pričakujejo od letnih razgovorov?

Pridobljene podatke je v prvi vrsti res nujno uporabiti, saj se je v preteklosti pogosto dogajalo, da so se letni razgovori sprevrgli v nekakšno »hojo k spovedi«, po kateri se je malo ali nič zgodilo. Če ni nobenih »posledic«, takšni letni razgovori prav gotovo nimajo nobenega pomena in jih je bolje sploh ne uvajati. Zaposleni bi morali z letnimi razgovori pridobiti nepristransko, strokovno in kakovostno ter predvsem povratno informacijo o svoji delovni uspešnosti in o tem, kje svojo usposobljenost lahko še nadgradijo, da bi bili uspešnejši.

Brane Gruban

3. Od česa je odvisna uspešnost letnih razgovorov?

Predvsem od resnosti in načrtnosti pristopa. Slabo izpeljani letni razgovori ne le da ne prinašajo koristi, ampak dobesedno povzročajo škodo - poslabšajo se medsebojni odnosi, mikroklima se lahko poslabša, prihaja do sporov, konfliktov, jeze in zamer. Zato se z letnimi razgovori ne kaže igrati in je treba usposobiti tako vodje za njihovo vrhunsko izvedbo kot udeležence, da popolnoma razumejo svojo vlogo pri tem. »Lastništvo« letnih razgovorov je torej pri vodjih in sodelavcih, ne na vodstvu firme ali v strokovni službi!

4. V kakšni povezavi pa so kompetence s sistemizacijo delovnih mest?

Ključna stvar tako pri sistemizaciji oz. opisu delovnih mest kot pri letnih razgovorih so prav kompetence, saj za razliko od znanja zanesljiveje napovedujejo, kaj je potrebno, da bi bil nekdo uspešen pri svojem delu! Zanimajo nas namreč vedenja, ki zagotavljajo uspeh. Kompetence so torej zapisane kot vedenja, nekakšni vedenjski zapisi vlog, ki jih ima izvajalec v nekem poslovnem procesu. Obsegajo znanja, veščine, spretnosti, motive, osebnostne lastnosti, prepričanja. Kompetence so nekakšna čarobna paličica, ki povezuje pričakovane rezultate in zahtevana vedenja zanje. V sistemizaciji pa je za vsako DM konkretno zapisano, katere kompetence so zahtevane za to delovno mesto in kako pogosto mora izvajalec izkazovati vedenja značilna za tiste, ki neko kompetenco dobro obvladajo, npr. pogajalske kompetence, sposobnost reševanja problemskih situacij, sposobnost za delo v timu, pozitivna naravnost na stranke in upravljanje odnosov z njimi itd.

5. Kakšne so prednosti letnih razgovorov za podjetje?

Čim boljša je komunikacija vodja : zaposleni, tem boljši so medsebojni odnosi in jasnejše so prioritete. Razvidnejši so potenciali zaposlenih, omogočeno je razumevanje (in posledično boljše planiranje) izobraževalnih potreb. V ospredju pa je fokusiranje energije zaposlenih v uresničenje organizacijskih ciljev s tem, da sočasno lahko uresničijo tudi svoje osebne cilje in razvojna pričakovanja.

6. Kakšne so koristi letnega razgovora za posameznika?

Sleherni zaposleni želi, potrebuje in mora vedeti, kako mu gre. Imeti mora priložnost za (formalni) dialog in kakovostno komunikacijo z vodjo o svojem delu in pogovoriti se mora o svoji prihodnosti ter o tem, kako vidi svojo kariero. Navsezadnje si vsakdo zasluži nepristransko oceno svoje delovne uspešnosti, kar je predpogoj za ohranjanje motivacijskih vzgibov.

7. Kakšne so prednosti letnih razgovorov za vodje?

Velike. Vodja mora namreč dobro razumeti odnos sodelavca do dela in mora vedeti za ovire in spodbude za dobro delo sodelavca. Seznaniti se mora s tem, kako bi bilo lahko delo opravljeno drugače, ceneje, učinkoviteje, hkrati pa tudi vedeti, kakšni so problemi in kako jih rešiti! Razumeti, kako lahko sodelavcu pomaga. Vse to nam ponuja letni razgovor, če ga ne razumemo zgolj kot enourni pogovor, ampak celoletni proces! Mimogrede, v tujini trajajo letni razgovori v povprečju od 3-8 ur.

8. Kaj se bo z letnimi razgovori spremenilo za zaposlene? Kaj zaposleni lahko pričakujejo od letnih razgovorov? Kakšne so njihove osebne koristi?

Pričakovati smemo, da bodo imeli koristno in uporabno povratno informacijo o svoji delovni uspešnosti, jasne usmeritve, kje so in kam gredo, s tem pa vse podlage, da so delovno še uspešnejši. Če se boste odločili, da bodo letni razgovori povezani še s sistemom napredovanja in nagrajevanja - in tako je prav - bodo seveda posledice še dalekosežnejše - priložnost za napredovanje, razvoj, večjo zaposljivost in navsezadnje, vsaj deloma tudi za večji variabilni del plače. Vseeno pa je treba posvariti pred prevelikimi pričakovanji.

9. S kakšni strahovi se po vaših izkušnjah srečujejo zaposleni v povezavi z letnimi razgovori? Kateri so njihovi največji zadržki?

Strah izvira iz nepoznavanja celotnega sistema letnih razgovorov. Razlogov za strah ni. Se pa zaposleni upravičeno hudojejo, če se ugotovi, da se po izvedenih razgovorih ne zgodi nič! Poskrbeli bomo za dobro informiranost vseh zaposlenih, a tudi oni bodo morali prevzeti del odgovornosti za (ne)uspeh letnih razgovorov, čeprav je seveda odgovornost vodij precej večja. Ne smemo pozabiti poskrbeti za resurse, ki so potrebni, da se uresničijo dogovori iz letnih razgovorov. In ne pozabimo, da imajo strah pred letnimi razgovori tudi ... vodje!

10. Kako zagotoviti objektivnost letnih razgovorov?

Razočarati vas moram: subjektivnosti se pri letnih razgovorih ne da izogniti! Vendar pri tem moramo ločiti pojme subjektivnost, objektivnost in števnost! Vsega se pri letnih razgovorih ne da natančno »prešteti« - tako kot se pri hokeju, atletiki ali košarki izide da prešteti, pri gimnastiki in umetnostnem drsanju pa ne. Enako velja pri letnih razgovorih. Objektivnost je v tem, da je vodja tako kot sodnik v športu, nepristranski, pošten, da je usposobljen in da mu že vnaprej zaupamo! Ni razloga, da bi vsesplošno menili, da bo večina vodij manipulirala ali šikanirala sodelavce, saj s tem postanejo tudi sami neuspešnejši in to ne pelje nikamor!

11. Kakšne so posledice za zaposlene, če bi letni razgovor razkril, da je delavec neuspešen, nemotiviran?

To ni le njegov problem, ampak v veliki meri tudi problem vodje! Res je, da nikogar ne morete motivirati, če se noče, lahko pa ustvarite vzdušje, v katerem se bo pripravljeno motivirati sam! Preveriti je treba vzroke za nemotiviranost in jih odstraniti, vsakdo mora najprej dobiti pravo priložnost za izboljšave. Sankcije so zadnje, pravzaprav skoraj nepotrebno sredstvo!

12. Kaj lahko pričakuje zaposleni, ki se izkaže za zelo uspešnega in učinkovitega?

Priložnost za napredovanje, za dodatni razvoj, večja bo njegova zaposljivost na trgu delovne sile, večja bo njegova samozavest, motiviranost, bolj zadovoljen bo s sabo. Vsega tega se ne da vedno prevesti tudi v več denarja, ampak tudi tega ne kaže zanemariti, če se boste odločili, da bo boljša ocena pomenila tudi več denarja. Vendar pa nas plača lahko naredi praviloma le bolj nezadovoljne, samega zadovoljstva pri delu pa se z denarjem ponavadi ne da kupiti. Samo zaradi denarja ljudje ne bodo dali svojega maksimuma, šteje tudi občutek, da smo kaj uresničili, dobri odnosi, zanimivo delo, priložnost za razvoj. O tem bomo morali še veliko govoriti, saj v Sloveniji zelo zmotno denar postavljamo na vrh motivacijskih dejavnikov, čeprav temu v resnici ni čisto tako! Najbrž ne boste navdušeni samo s tem, da je plača dobra, odnosi pa zanič, možnosti osebnega razvoja nične, vas vodja ne upošteva ipd. Motivacija je torej precej več kot le korenček in palica!

13. Kje vse ste že sodelovali pri uvajanju letnih razgovorov?

Začel sem že pred davnimi leti v Belinki, nato pa so sledili Mercator, ELES, Merkur, Lama Dekani, Komunalno podjetje Ljubljana, v zadnjem času pa Soške Elektrarne, Elektro Gorenjska, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Siemens, Steklarna Hrastnik, Bureau Veritas, Agencija RS za energijo in mnogi drugi, sedaj tudi v Avtoelektriki, skupaj že v več kot 30 podjetjih.

RAZLAGA

PLAČILNE LISTE

Romana Kavčič
Vodja projekta

V drugem delu projekta HP-PT-PY smo sledili dvema ključnima ciljema, in sicer zamenjati obstoječi obračun plač v sistemu VAX z novim obračunom plač v sistemu SAP, obenem pa oblikovati plačilno listo, ki bo zaposlenim jasna in pregledna.

Nova plačilna lista omogoča kontrolo obračuna plače, ker so urne postavke po novem ločene in so za vsako vrsto plačila razvidne že na plačilni listi.

Nov izračun plače je enostaven, zato ker urno postavko (stolpec Na uro) pomnožimo s številom ur (stolpec Ure) in dobimo znesek posamezne vrste plačila (stolpec Znesek). V stolpcu Odstotek je prikazan tudi odstotek dodatka, ki ga prejmemo za posamezno vrsto plačila.

Časopisu je priložena nova plačilna lista, ki jo bomo od julija 2007 zaposleni prejeli po pošti na dom. V nadaljevanju pa sledi razlaga, iz katere je razvidno, iz kakšnih osnov so sestavljene posamezne vrste plače in na kaj moramo biti pazljivi.

0 – PODATKI OSNOVNE PLAČE

0 - Podatki osnovne plače so izračunani iz povprečnega števila ur (174), iz povprečnega števila točk plačilnega razreda, v katerega smo razporejeni, in iz povprečne vrednosti točke (0,2103).

0A00 je minimalna osnovna plača za tarifni razred, v katerega smo razporejeni. Ta minimum je določen na republiški ravni. Naveden znesek velja za povprečno število ur (174) in se spreminja z eskalacijo oz. z rastjo življenjskih stroškov oz. s splošnim povečanjem plač na ravni države. Vir: Sindikalna lista.

Tu velja opozorilo, da ta minimum ne sme biti nižji od dejanske osnovne plače, ki jo prejmemo v podjetju (0A00 kontroliramo z zneskom 0A05).

0A04 je srednja vrednost urne postavke za 174 ur, ki jo izračunamo tako, da delimo znesek 0A05 s 174 urami.

0A05 je osnovna plača plačilnega razreda za 174 ur in jo izračunamo tako, da pomnožimo ure * število točk * vrednost točke.

0A03 je vrednost 1 točke na pogoje dela.

Vrednost točke je glede na razpoložljivo maso vnaprej določena in se spreminja glede na število ur v mesecu.

1 - BRUTO PLAČA

0B01 je znesek produktivnega dela za 158 učinkovitih ur.

2,92 je urna postavka. Urna postavka se mesečno usklajuje z dejanskim številom ur na mesec (primer: 184 ur napram 174 ur).

Znesek za produktivno delo izračunamo tako, da število ur pomnožimo z urno postavko.

0B07 dnevni odmor, boleznine, delo sindikata in sveta delavcev se izračunavajo iz povprečja enega meseca, in sicer ure pomnožimo z urno postavko. Odstotki izplačila so različni in sledijo zakonskim določilom. Po novem se boleznine od 1 – 30 dni obračunavajo 85%, za 5% bolje kot določa zakon.

0B08 plačani prazniki, nedelje, poškodbe se izračunavajo iz trimesečnega povprečja, in sicer ure pomnožimo z urno postavko.

0C06 Dodatek na delovno dobo ima za osnovo osnovno plačo, delovno uspešnost in avtokontrolo. Ta osnova se pomnoži z odstotkom na delovno dobo.

Odstotek na delovno dobo pa se povečuje zakonsko, in sicer vsako leto za 0,5%.

0C10 Delovna uspešnost je po novem ločena

Domel, d.d.
Otoki 21
4228 Železniki

Poštnina plačana pri
pošti 1102 Ljubljana

Domel, d. d.		Mesec: Januar 2007		Stran: 1	
PLAČILNA LISTA		Dav.št. 94692173	Datum izp. 19.02.2007	Osebn. št.	EMŠO
		Del.dni/ur 23/184,00	Podsk.zap. 1 / SB	ŠifP 3000	KadP 3000
01.01.2007 do 31.01.2007		Tarifni razred III		Plačilni razred	09

PODATKI OSNOVNE PLAČE	Ure	Štev.t	Vred.t	Znesek	
0A00 Najniž.osn.pl.tar.raz.KPD				487,32	
0A04 Vrednost plač.razreda				3,09	
0A05 Osnovna plača plač.razr.	174,00	147,00	0,02103	537,91	
0A03 Vrednost točke - pog.dela			0,04770		
(1) BRUTO PLAČA	Odstotek	Ure	Na uro	Znesek	
0B01 Produktivno delo		158,00	2,92	461,36	
0B07 Dnevni odmor		10,00	4,61	46,10	
0B08 Plačani prazniki		16,00	4,41	70,56	
0C06 Dodatek na del. dobo	11,50	158,00	0,3722	58,81	
0C10 Delovna uspešnost	5,44	158,00	0,1591	25,13	
0C11 Avtokontrola	5,00	158,00	0,1541	24,35	
0C12 Pogojni dela RDČ	4,00	158,00	0,2012	31,79	
0C14 Skupinska stimulacija	9,00	158,00	0,3094	48,88	
0C15 Horizontalno napredovanje	4,00	158,00	0,1294	20,45	
0C33 Dodatek-sob.pop.ned..praz	1,46	16,00		23,36	
0P04 PDPZ - delavec				8,35-	
****	*****	184,00	*****	802,44	
(2) SOCIALNO ZAVAROV.- DELAVEC	Osnova	Odstotek		Znesek	
/311 Pris.za zdrav.zavarovanje	802,44	6,36		51,04	
/312 Pris.za pokoj.in inv.zav.	802,44	15,50		124,38	
/313 Pris.za zaposlovanje	802,44	0,14		1,12	
/314 Pris.za starševsko var.	802,44	0,10		0,80	
****	*****	22,10		177,34	
SOCIALNO ZAVAROVANJE - DOMEL	Osnova	Odstotek		Znesek	
****	*****	*****	16,10	129,19	
(3) DOHODNINA	Osnova	Odstotek		Znesek	
/4A0 Davčna olajšava				233,33	
/401 Davek	391,77	16,00		62,68	
/400 davek DJ Skupaj				62,68	
(4 = 1 - 2 - 3) NETO PLAČA					
/550 NETO PLAČA				562,42	
/563 Terjatev iz prej.meseca				6,51	
(5) ODBITKI			Saldo(-)	Znesek	
0R06 Triglav d.d., OS Gorenjska				5,00-	
0K13 JK. POS d.o.o.				22,10-	
****	*****	*****	*****	27,10-	
(6) ČLANARINE	Odstotek	Saldo(+)		Znesek	
0R02 Delavska hranilnica d.o.o	0,60			4,86-	
0R02 Sindikat SKEI Domel	0,60			3,24-	
0R03 BVP Domel d.d.		303,00		3,00-	
****	*****	*****	*****	11,10-	
SKUPNO PLAČILO					
/559 Prenos na osebni račun		07631-4591584257		517,71	
0P01 PDPZ - podjetje				20,86	
0P02 PDPZ - delavec (nakazilo)				8,35	
Dopust:	Dodeljen	Lanski	Porabljen	Ostanek	Neto za prenos
	0,0	11,5	0,0	0,0	517,71

od osnovne plače in je tudi prikazana ločeno, kot svoja vrsta plačila. Odstotek delovne uspešnosti izračunamo tako, da dejansko število točk delimo s srednjo vrednostjo točk plačilnega razreda, v katerega smo razporejeni. Ta odstotek pomnožimo z osnovno plačo in tako dobimo znesek dodatka na delovno uspešnost.

BOLNIŠKE

ODSOTNOSTI 2007

OC11 Avtokontrola je po novem ločena od osnovne plače in je razvidna kot svoja vrsta plačila. Izračunamo jo iz osnovne plače delovne uspešnosti in jo pomnožimo z odstotkom za avtokontrolo.

OC12 Pogoji dela so izračunani iz števila točk in vrednosti točke za pogoje dela (OA03), vključujoč delovno dobo.

OC14 Skupinska stimulacija je sestavljena iz osnovne plače, delovne uspešnosti, delovne dobe, vključujoč pogoje dela. Osnova se pomnoži z odstotkom dosežene skupinske stimulacije.

OC15 Horizontalno napredovanje ima za osnovo osnovno plačo, delovno uspešnost in avtokontrolo. Ta osnova se poveča za odstotek HN in dobimo znesek dodatka.

OP04 je znesek, ki ga delavec plača v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Za ta znesek se zniža osnova za prispevke in davke. Plačila v PDC (podaljšanem delovnem času) imajo isto osnovo kot plačila za redno delo, s tem da so te osnove povečane za 50%. Urna postavka se po novem izračunava iz povprečnega števila ur (174), kar omogoča, da se nadure izplačujejo vsak mesec z isto osnovo.

2 - SOCIALNO ZAVAROVANJE - DELAVEC / DOMEL

SKUPNI bruto znesek 802,44 je osnova za vse prispevke, ki jih plačata delavec in Domel d.d. državi.

Odstotki prispevkov so zakonsko določeni. Prikazani so ločeno, in sicer tako, da je vidno, koliko prispevkov plača delavec in koliko prispevkov plača za posameznega delavca podjetje.

3 - DOHODNINA

Odstotki davčnih olajšav in davkov so zakonsko določeni.

4 - NETO PLAČA

Izračun neto plače = $(4 = 1 - 2 - 3)$

Neto plača je plača delavca, ki še ne vsebuje neto prejemkov in odbitkov.

5 - NETO PREJEMKI

ON10 Prevoz na delo se izračuna na osnovi relacije glede na število delovnih dni. Vrednost enega kilometra je 0,15 EUR. Vir: Sindikalna lista. Relacija pa se izračuna tako, da število kilometrov pomnožimo z 0,15 EUR.

ON12 Nadomestilo za prehrano se izračuna glede na število delovnih dni. Nadomestilo pripada delavcu, če dela najmanj 4 ure na dan, in sicer 5,54 EUR in dodatnih 0,69 za vsako uro dela nad 10 ur. Vir: Sindikalna lista. Pri vsakem koriščenju 4-urnega dopusta delavcu pripada polovična malica.

6 - ODBITKI

OR06 je vrsta zavarovanja.

OR13 je vrsta potrošniškega kredita.

7 - ČLANARINE

OR02 Delavska hranilnica - je del članarine sindikata, ki jo plačamo na raven države (SKEI Slovenija, Regijska organizacija in ZSSS).

OR02 Sindikat SKEI Domel je del članarine sindikata, ki ostane podružnici - Domel d.d..

OR03 je prispevek delavca v vzajemni sklad podjetja. Odteguje se mesečno 3 EUR. Po novem je na plačilni listi razviden tudi saldo, koliko EUR imamo zbranega na računu BVP. Ta znesek ob prekinitvi delovnega razmerja dobimo izplačan.

SKUPNO PLAČILO

To je DEJANSKI znesek vključujoč vse prejemke in odbitke, ki je nakazan na naš transakcijski račun.

KOLEKTIVNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE

OP01 je znesek, ki ga Domel plača za posameznega delavca v kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje.

OP02 je znesek, ki ga plačamo sami v kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje.

V spodnjem delu plačilne liste je zadnji podatek o dodeljenem in porabljenem dopustu delavca ter znesek nakazila.

ZAHVALA

Zahvala gre SAP svetovalcu Sandiju Čemažarju, Jožetu Telbanu, Mateji Potočnik iz Tehtnice, Majdi Pipan, Egiju Žaberlu, Igorju Bevku, Marjani Mesec, Roku Debeljaku, Mariji Demšar, Dragici Koblar, Minki Benedičič in Dominiki Peternelj, brez katerih ne bi bilo možno izvesti tega projekta.

Janja Kozjek

Odstotek bolniških izostankov se je v mesecu aprilu občutno zmanjšal. Zato se vsem zaposlenim najlepše zahvaljujemo, saj se trudite v smeri zmanjševanja bolniških izostankov, in sicer predvsem pri enodnevnikih, dvodnevnikih in tridnevnikih bolniških izostankih.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V PRVIH PETIH MESECIH LETA 2007

2007 %	Januar	Februar	Marec	April	Maj
DOMEL	5,37	5,05	4,33	3,74	3,42
DOMEL HOLDING	7,3	4,0	4,73	0	0
DOMEL IP	11,08	9,96	11,17	7,27	10,04

NAGRADA ZA PRISOTNOST NA DELU

V mesecu aprilu je bila izplačana tudi prva nagrada za prisotnost na delu v prvem trimesečju leta 2007.

Nagrado je prejelo 710 zaposlenih v znesku 14.910 EUR, in sicer v:

- DOMEL-u 658 upravičencev,
- DOMEL IP-u 43 upravičencev,
- DOMEL HOLDING-u 9 upravičencev.

Kot smo že napisali, nagrado prejme vsak, ki v trimesečnem obdobju ni bil niti en dan bolniško odsoten oz. ni imel nege ter spremstva. Nagrade ne prejmejo porodnice in tisti, ki so imeli starševski dopust.

Obdobja za izplačilo se letno upoštevajo takole:

- januar do marec (izplačilo v aprilu pri plači),
- april do junij (izplačilo v juliju pri plači),
- julij do september (izplačilo v oktobru pri plači),
- oktober do december (izplačilo v januarju pri plači).

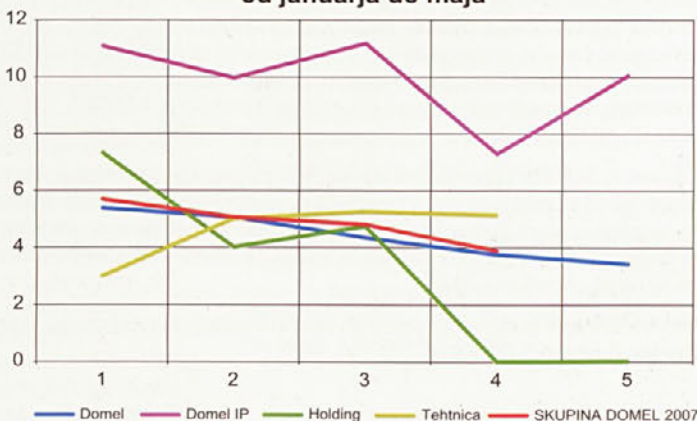
Naslednja nagrada sledi v juliju in upam, da jo bomo lahko izplačali čim več zaposlenim.

RAZGOVORI

Razgovore zaradi bolniških izostankov bomo izvajali tekom celega leta. Razgovora ne smete jemati kot zagovor pred disciplinsko komisijo.

Še enkrat poudarjamo, da je namen razgovora ugotavljanje vzrokov bolniške odsotnosti. Vsi, ki boste vabljeni na razgovor, imate tudi priložnost, da vodju poveste svoje težave, ki vas pestijo na delovnem mestu, mogoče s sodelavci, neposredno nadrejenim ... itd.

BOLNIŠKI IZOSTANKI SKUPINE DOMEL V LETU 2007 od januarja do maja

STALNE ORGANIZACIJSKE IN RAZVOJNE AKTIVNOSTI

Martin Pintar

Ime Sora se med nami pogosto pojavlja, pa naj bo to v pomenu reka Sora, radio Sora, Razvojna agencija Sora in drugo. Zadnje čase pa to ime v Domelu dobiva še nov pomen. Omenjamo ga v sklopu Domelovega procesa stalnih izboljšav in predstavljamo kratko za Stalne Organizacijske in Razvojne Aktivnosti.

Vsega lepega je enkrat konec, tudi lagodnega študentskega obdobja. Prišel je čas, ko so nam profesorji predavali zadnje ure, študentje pa smo mrzlično iskali podjetja, kjer bi opravljali obvezno šestmesečno praktično izobraževanje.

Janez Rupnik

Ime SORA ni naključno izbrano, ampak izhaja iz simbolike reke Sore – vse teče, stalno teče. In to simboliko vpletamo tudi v Domelove procese, poslovne in proizvodne tokove, na vsako delovno mesto ... Stalno izboljševanje je naša vsakdanja naloga, je naš obstoj, je naš razvoj in pot v prihodnost. Verjetno si danes brez standardov kakovosti težko predstavljamo poslovanje Domela. Prav tako Domela ne bi bilo brez stalnega razvoja, izboljševanja, ki je med nami prisotno že vsa leta obstoja. Pa vendar, prav standardi kakovosti poudarjajo, da podjetje mora vpeljati učinkovit proces stalnih izboljšav. Koliko so ti procesi danes učinkoviti, je težko reči, lahko pa rečemo, da nas, če ne drug pa avtomobilska industrija, katere predstavniki vse pogosteje presojajo naše podjetje, opozarjajo na to, da bi morali biti na tem segmentu bolj učinkoviti in sistematični. Poznamo več metod in orodij oz. sistemov stalnih izboljšav in kar nekaj jih v Domelu že uporabljamo bodisi stalno bodisi občasno, le na nekaterih delovnih mestih ali pa le v določenih oddelkih itd. Pred leti smo se ukvarjali z 20 ključni, ki so prinesli kar nekaj pozitivnih sprememb.

Že takrat smo se v Domelu pogovarjali o integraciji ciljev za vse delovne skupine. In prav cilji so tisti, ki so pri procesu stalnih izboljšav najpomembnejši element, in nam povejo, kam gremo in ob pogledu nazaj rezultati kažejo, kako smo bili pri tem uspešni. Zato bomo pri procesu stalnih izboljšav SORA najprej pričeli z uvajanjem smernic Timskega dela s cilji - TDC in hkrati pričeli tudi s področjem Urejenost delovnih mest - UDM.

Celoten sistem SORA temelji na hierarhični postavitvi delovnih skupin, ki so prilagojene sedanji organizacijski strukturi. Cilji iz naših procesov so letno določeni. Kako jih dosegamo, je odvisno od našega stalnega izboljševanja delovnih procesov, opravil, produktov itd.. V na novo pripravljenih smernicah so zapisane splošne zahteve, način dela, orodja, pripomočki, način urejanja in izboljševanja. Naj navedem le nekaj tem iz smernic za Timsko delo s cilji – TDC:

Formiranje skupine, Tloris in področje odgovornosti; Redni sestanki s cilji; Zagon sistema za predloge izboljšav; Tabla delovne skupine; Cilji skupine in plani aktivnosti; Število izboljšav na leto; Doseganje ciljev in podpora vodstva; Matrika odgovornosti; Urejeno mesto za sestanke; Kazalniki uspešnosti in drugi.

Če se nekoliko dotaknem še Urejenosti delovnih mest - UDM, se pri tem lahko vsak trenutek vprašamo: Kakšni so naši kriteriji za urejenost delovnih mest? Ali zadostijo zahtevam ob presojah naših kupcev? Ali vemo, kaj se od nas pričakuje? Ali sta izgled in urejenost v skladu s standardi in omogočata nemoteno in varno delo?

Ta in še druga vprašanja se nam stalno pojavljajo ob inšpekcijah, presojah kupcev, ob naših internih presojah.

Na osnovi smernic za urejenost delovnih mest bo vsaka delovna skupina postavila cilje za tekoče leto, znotraj skupine pa se bodo iskale optimalne rešitve za doseg le-teh.

Sama vsebina smernic za UDM vsebuje sledeče naslove: Nepotrebne stvari ne ležijo naokrog; Urejeni pripomočki za čiščenje in čistoča delovnega mesta; Odpravimo izvore smetenja in vzdržujemo čistočo; Oglasne deske, dokumentacija, oglasi in razna navodila so urejeni; Stikalnice, hidranti in pripomočki civilne zaščite so urejeni in dostopni; Zaloge in orodja so pripravljene za transport; Transportne in pešpoti so urejene; Transport polizdelkov in drugih materialov; Urejenost zidov in ostale infrastrukture; Vstopanje medfaznih zalog je optimirano in urejeno itd.

Ob imenu SORA se pojavlja tudi kratica 3i, ki pa predstavlja okrajšavo za ideje, izboljšave in inovacije. To pomeni, da je v sklop vsega navedenega vključen tudi sistem registriranja, obdelave in nagrajevanja predlogov izboljšav, pa naj bodo to mali koristni predlogi, tehnične, organizacijske in druge izboljšave ter v končni fazi inovacije. Ta sistem v obstoječi obliki z manjšimi popravki teče na intranetu že od leta 2003.

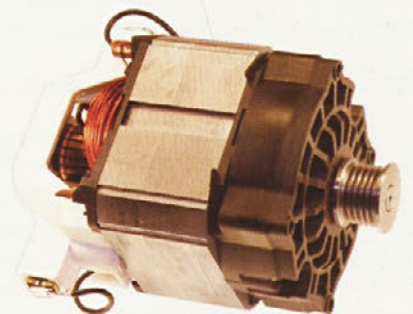
Več o vsem tem bodo vodje delovnih skupin izvedeli ob predstavitvi in izobraževanju, ki bo izpeljano v naslednjih tednih.

Vsako je poskusil iz tega izobraževanja potegniti največ. To pomeni pridobiti čim več praktičnih izkušenj, dopolniti svoja znanja, pri tem pa tudi zaslužiti nekaj denarja. Pri izbiri podjetja si moral biti pozoren, saj nekatera podjetja študentom, ki pri njih opravljajo praktično izobraževanje, izplačajo samo obvezno nagrado, ki pa, roko na srce, ni prav visoka.

Sam sem poslal samo eno prošnjo. Naslovil sem jo na podjetje Domel d.d. iz Železnikov. Za podjetje sem se odločil na podlagi dobrih izkušenj iz preteklosti, saj sem pri njih že prejšnje poletje delal med počitnicami, med študenti na fakulteti pa je šel tudi glas, da za opravljeno delo dobro plačajo, prav tako pa ne »pozabijo« na plačilo malice in prevoza. Kaj kmalu sem dobil vabilo, naj se zglasim na razgovor v takrat še PC ECM.

Že prvi dan izobraževanja so me vključili v prijeten, ambiciozen in motiviran krog sodelavcev. Ti so me lepo sprejeli, mi pomagali, me podpirali, mi svetovali, dajali koristne napotke ... Rad bi pohvalil celoten kolektiv PC PV, saj s svojim profesionalnim odnosom do študentov, ki pri njih opravljajo praktično izobraževanje, poskrbijo, da v najkrajšem možnem času pridobiš vse potrebno znanje in delovne izkušnje za uspešno vključitev v njihov kolektiv. Ne pozabijo pa tudi na tisto vzpodbujanje, ki človeka žene za novimi znanji in izzivi.

Mislím, da je obvezno šestmesečno praktično izobraževanje koristno tako za študente kot tudi za podjetja. Študentje lahko nadgradimo svoje znanje, dobimo veliko nasvetov za nadaljnje delo, hkrati pa se seznanimo s timskim delom v kolektivu, podjetje pa pridobi sveže znanje in nov kader. Le z uspešnim prenosom izkušenj na mlade generacije in odprtostjo le-te na sprejem novih znanj, se gradi močno in uspešno podjetje, kar pa je Domel brez dvoma.

S PREDLOGI

IZBOLJŠAV DO NAGRADNEGA IZLETA

V Domelu smo že pred leti pričeli z motiviranjem vseh zaposlenih za proces stalnih izboljšav tako, da zaposleni po svojih močeh s predlogi izboljšav dajejo dodaten prispevek k uspešnosti podjetja. V tem okviru je bil razpisan tudi nagradni izlet za izžrebane nagrajence izmed tistih, ki so v letu 2004 oddali vsaj dva ali več predlogov izboljšav. Nagrajenci so bili že nekaj časa znani. In ker obljuba dela dolg, smo se v petek, 23.3.2007, odpeljali na obljubljeni izlet.

Martin Pintar

Z avtobusom smo se iz Domela odpeljali ob pol osmih v smeri proti Postojni. Ker smo uspešno prevozili področja jutranjega prometnega infarkta okrog Ljubljane, nam je ostalo dovolj časa za postanek, ki smo ga naredili na avtocestnem postajališču Ravbarkomanda. Kaj kmalu smo ugotovili, zakaj je postajališče tako prazno. Zaradi izpada električnega toka smo morali na jutranjo kavo počakati še do Postojne.

Tu se nam je pridružil tudi sodelavec Andrej Šuštar. Polni pričakovanj smo se po kratkem postanku odpravili na ogled podjetja Liv Plastika, ki deluje pod okriljem koncerna Kolektor Group.

Sprejela sta nas g. Aleksander Valenčič, ki je v Liv-u zadolžen za proces stalnih izboljšav, in g. Stanislav Kaluža, ki je poleg standardov kakovosti odgovoren tudi za predloge izboljšav. Nenapovedan izpad električne energije nas je spremljal tudi v Liv-u.

G. Valenčič nam je najprej predstavil podjetje in njihov proizvodni program, ki v zadnjem času išče tržno nišo v avtomobilski industriji, v upadu pa je proizvodnja sesalnikov. Seveda pa ima avtomobilska industrija svoje zahteve in velik poudarek daje prav procesu stalnih izboljšav, ki ga v Liv-u uspešno izvajajo po metodi 20 ključev, kar se vidi že takoj v avli podjetja. Na velikem panoju predstavljajo organiziranost HITRIH menjav s sloganom »Menjave so naša prednost«.

Predstavljen nam je bil njihov razvoj inovacijske dejavnosti, ki je bil dokaj podoben našemu. Ko so pred dobrimi tremi leti celoten sistem prenovili, so pristojnosti centralizirane komisije prenesli na vodje oddelkov. Prenove sistema so se lotili v krogu tima štirih predstavnikov Liv-a in s samostojnim zunanjim svetovalcem g. Lojzom Tomažičem, ki je dolga leta delal na tem področju v Cimosu in je priznan slovenski strokovnjak za področje inovacijske dejavnosti.

Izboljšave kategorizirajo kot koristne predloge, tehnične in druge izboljšave in inovacije.

Za vodenje predlogov izboljšav imajo na intranetu podobno podporo kot v Domelu, žal pa tega dela zaradi izpada električnega toka niso mogli pokazati. Vzporedna podpora temu so izvorni žepni bloki, na katerih so prednatisnjeni obrazci za predloge izboljšav. Vodijo jih pod imenom Livčki. Livček je tudi njihova plačilna enota za koristne predloge in znaša dobrih 10 eurov bruto.

Nagrade za koristne predloge so 1, 2 in 4 livčki. V primeru, da predlagatelj sam ne more realizirati predloga in se ga realizira s pomočjo drugih služb, je nagrada en livček.

Število predlogov izboljšav imajo tudi v letnih ciljih, poleg tega pa v kazalnikih spremljajo še odstotek zaposlenih, ki so dali predlog v tekočem letu, in gospodarsko korist, ki jo dosežejo s predlogi izboljšav.

Dosegajo okrog 1,5 izboljšave na zaposlenega, od 400 zaposlenih pa je 45 zaposlenih dalo v letu 2006 šest izboljšav ali več.

Podobno kot pri nas se ukvarjajo s problemom registriranja izboljšav v režijskih službah, kjer je izboljševanje vsakdanja naloga, k temu pa spada tudi registracija izboljšav.

G. Kaluža je poseben poudarek dal pomenu kontinuitete pri spodbujanju in motiviranju zaposlenih, kjer imajo še dodatna nagrajevanja in akcije, kot so npr. tematske delavnice in razpisane teme, dodatno nagrajevanje zaposlenih s šestimi izboljšavami ob koncu leta s 5% povprečne letne plače, pohvale in priznanja.

Sledil je ogled proizvodnje, kjer so delavci zaradi izpada električne energije prekinitvev dela izrabili za čiščenje

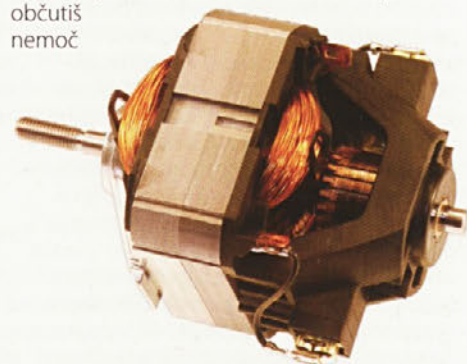
strojev. V Liv-u so zaradi usmerjanja v izdelavo plastičnih odlitkov za avtomobilsko industrijo morali narediti miselni preskok, kar jim je z »20 ključji« in spodbujanjem zaposlenih za procese stalnih izboljšav, dobro uspelo. Zaposleni na tablah delovne skupine redno spremljajo rezultate dela.

Veliko pozornosti sodelavcev je pritegnila tabla s slikami in

telefonskimi številkami oddelkov in vodji delovnih skupin v proizvodnji.

V zadnjem času veliko pozornosti posvečajo logistiki, rezultat tega pa je centralni dozirni sistem za dovajanje granulata, kakor tudi veliko skladišče za končne proizvode, kjer imajo regalni sistem z nagnjenimi drčami, za 100% zagotavljanje FIFO sistema.

Po dobrih dveh urah ogleda Liv-a smo se od gostiteljev poslovili in se odpeljali na ogled bisera kraškega podzemlja, v Škocjanske jame. Za nekatere novo doživetje, za povratnike pa dvournno podoživljanje čarobnega sveta kraškega podzemlja. Prav posebni so bili občutki ob izklopu jamske razsvetljave, ko kljub strnjeni skupini občutiš nemoč

tavajočega v temi. Simboličen prižig vžigalnika s strani vodiča je za kratek čas prikazal razmere, v katerih so prvi raziskovalci jam odkrivali lepote jame, ki se zaključijo z divjim kanjonom, prepadnimi stenami in deročo reko Reko, polno brzic, vrtincev in prelivov. Voda je po zaslugi posameznih ekoloških zanesenjakov in Unicefa zadnjih 20 let ponovno čista, žal pa je za to ceno propadlo podjetje, ki se ni uspelo prilagoditi višjim ekološkim zahtevam današnjega časa. Na koncu jame je sledilo še skupinsko fotografiranje in individualen ogled razgibane okolice Škocjana.

Za zaključek nas je pot peljala še v bližnjo Dolenjo vas na obrobje Krasa, kjer smo se pogostili in okrepcali v gostilni »Pri mlinu«. V poznih popoldanskih urah smo se zadovoljni prepustili šoferju Lojzu in se okrog desete ure od njega v Železnikih poslovili.

IGRA

SVETA LUCIJA

Danica Jelenc

V Dražgošah smo člani kulturno-umetniškega društva v petek, 27. aprila, premierno zaigrali igro na prostem Sveta Lucija. Nobeden od nastopajočih še zdaleč ni pričakoval, da bo igra dosegla tak uspeh, da bomo po premieri pripravili še šest ponovitev. Na samih vajah in pred pripravo smo si zadali cilj, da igro odigramo vsaj trikrat – torej v petek, soboto in nedeljo.

Težko je opisati, kakšen občutek je to, ko pred samo predstavo čakaš zadaj za prizoriščem in skrivaj kukaš skozi kakšno špranjo, da preštevaš gledalce, ki počasi drug za drugim polnijo tribune. Mogoče bi bilo zanimivo postaviti skrito kamero, ki bi beležila obnašanje igralcev pred vsako predstavo. Sprva, ko imaš še delo z mikrofonom, da ga pravilno namestiš, da preizkusiš, če se dobro sliši, še ne misliš na tremo. Potem pa ... Še deset minut do začetka ... V trebuhu začnejo letati metuljčki, pojavi se ti nek čuden tesnoben občutek ... -trema, seveda!

Pravijo, da malo treme že mora biti, drugače ni dobro. Bo verjetno kar držalo. Počasi utihnejo komentariji, vsak zase potihno ponavlja besedilo, režiser prosi za nekaj minut tišine, da se tudi on lahko zbere. Še par minut do začetka ... »Dajmo, na vso moč, tako dobro kot včeraj!« so še zadnji napotki režiserja. Podamo si roke in »Uloop!« pa gremo. Vsak se odpravi na svoje mesto, prizorišče osvetlijo reflektorji, predstava se začne. Najprej ima besedo režiser. Dobro se spomnim, da se mi je na premieri njegov govor zdel neskončno dolg. No, in potem smo na vrsto prišli igralci. Trema deluje vedno bolj, na trenutke se ustrašiš, da ti bo celotno besedilo ušlo iz glave. »Ne, to se ne sme zgoditi, saj smo dovolj vadili, saj znamo,« na tiho prepričuješ samega sebe. Končno napoči trenutek, ko stopiš na oder. Med gledalce si niti približno ne upaš pogledati, da bi se ne zmedel. Prvi stavek je stekel, brez napak, k sreči. Pa tudi drugi, tretji ... Saj bo šlo! Prvi del mojega nastopa je mimo, brez vidnih napak. V zakulisju je prvi pogled namenjen režiserju. Izraz na obrazu pove dovolj, izgleda, da je zadovoljen. »Bravo,« pravi, vendar se vidi, da pozorno sledi igri in igralcem, tudi če jih ne vidi. Prav zanimivo je opazovati njegovo mimiko, saj se živi v vsako vlogo. Ozračje je še vedno napeto, vendar je že čutili, da je prva trema nekoliko popustila. Vse se odvija hitro, brez zapletov. Minilo je prvo dejanje, tudi drugo, tretje, zadnji prizor. Igralci drug za drugim odkorakamo na oder, da se priklonimo. Šele sedaj si upam pogledati na tribune. Neverjetno, koliko gledalcev. Pa kakšno navdušenje! Kdo bi si mislil. S tako navdušenim aplavzom je poplačan ves trud, ki smo ga vložili v vaje. Pozabljene so vse skrbi, ki so nastajale na vajah, ko so nekateri igralci obupali in je bilo treba iskati nove, pozabljena je slaba volja, ki se nas je kdaj pa kdaj lotila na vajah ... Konec predstave. Gledalci drug za drugim zapuščajo prizorišče, mimogrede ti kdo nakloni par spodbudnih besed. Mislim, da to vsakemu igralcu pomeni največ – pohvala publike, tistih gledalcev, ki te poznajo, ali pa tistih, ki te prvič vidijo. Sledi še končno dejanje, pospraviti je treba prizorišče, sneti mikrofone. Sedaj pa samo še spust po bregu navzdol do društvenih prostorov, kjer lahko končno snamem lasuljo, se preoblečemo v običajna oblačila. Po vseh teh ritualih pa nas čaka še obvezna analiza igre ob kozarcu pijače v Brunarici, tako da ura kot bi mignil pokaže polnoč. Pa naj še kdo reče, da igralski poklic ni težak!

Ob vsem tem pa ne gre pozabiti, da brez sodelovanja vseh Dražgošanov projekta ne bi mogli izpeljati. Koliko ur je bilo vloženi v pripravo prizorišča, vedo samo tisti, ki so dan za dnevom prihajali na pomoč. Gasilci so se zelo potrudili pri urejanju prometa na vseh predstavah, žene in dekleta so napekle ogromno peciva, da so se gledalci med odmori lahko sladkali, pa še in še bi lahko naštevali. Skratka, zelo lep je občutek, ko vidiš, da cela vas diha za en skupni cilj.

Na kratko sem opisala moje občutke, tokrat v vlogi igralke. V tej vlogi sem se preizkusila po kakšnih osemnajstih letih.

Kako sta se srečala z igrilstvom še dva izmed igralcev, si preberite v nadaljevanju.

Prvi odgovarja Marko Lotrič:

Za igrilstvo me je navdušila učiteljica Pavla Suwa že v prvih razredih osnovne šole, ko smo vsaj trikrat na leto pripravljali razne proslave. Nadaljevalo se je s kar nekaj igrami in skeči na družabnih večerih, ki smo jih organizirali člani KUD-a Dražgoše. Ko me je po petnajstih letih od zadnje uprizoritve kakšne igre v Dražgošah režiser Rok Pintar povabil k sodelovanju pri igri Sveta Lucija, sem seveda to z največjim veseljem sprejel. Ko te namreč igrilstvo enkrat »zagrabi«, te drži celo življenje.

Miloš Šmid pa svoj pogled na igrilstvo opisuje takole:

K igri Sveta Lucija sem kot igralec pristopil šele konec leta 2006, ker je eden od igralcev zaradi drugih obveznosti odpovedal sodelovanje. Že povabilo k sodelovanju me je pozitivno presenetilo, kajti igranje v gledaliških predstavah me je zmeraj veselilo. Kot igralec sem se pilil v osnovni šoli, kjer sem od petega razreda sodeloval na vseh igrah, ki smo jih igrali v šoli. Po končani osnovni šoli se z igranjem nisem več ukvarjal, ostalo pa mi je veselje do igranja.

V igri Sveta Lucija igram lik godca Jurija. Jurij je vaški godec, ki poleg igranja na različne instrumente (to na žalost v igri ni videno) obvlada tudi vaške govornice in tudi v besednih dvobojih mu ne zmanjka besed. Na kratko povedano godec in govorec od glave do pete.

Igranje Jurija je zame predstavljal velik izziv, kajti Jurij je domačin iz Dražgoš in njegov dialekt je čisto prava stara »dražgošanščina«. Te pa seveda jaz kot priseljenc v Dražgoše ne obvladam. Poleg teksta sem se torej moral naučiti še govor starih Dražgošanov. Kako mi je to uspelo, pa naj povedo vsi tisti, ki so si igro ogledali.

Vsega skupaj smo imeli pred premiero 35 vaj, obisk na vajah pa je zame predstavljal včasih tudi problem, kajti moje delo v Domelu je dvoizmensko, vaje pa so bile vsak teden največkrat ob 19.00 uri. Kar nekaj ur prisotnosti v tovarni je šlo za vaje.

Veseli me, da si je igro v sedmih predstavah ogledalo toliko ljudi (obisk je bil nad pričakovanji), pa tudi pohvale za izvedbo so deževale od vsepovsod. To pa pomeni, da smo delo opravili odlično in ni boljšega občutka za igralca, kot da ga po končani predstavi pred polnimi tribunami nagradi občinstvo z bučnim aplavzom. Vsa zahvala gre tudi našemu režiserju Pintar Roku, kajti pri vsakem takem projektu mora poleg igralcev stati še nekdo, ki vso stvar poganja, organizira, vodi in v kritičnih trenutkih tudi spodbuja. Upam, da bomo v bližnji prihodnosti ponovno zbrali toliko energije za kakšen nov projekt, kajti dokazali smo, da imamo v Dražgošah veselje igrati igre, pa tudi obisk gledalcev je dokazal, da ljudje radi hodijo gledat take prireditve.

V nadaljevanju pa vam predstavljam še poglede režiserja, Roka Pintarja, ki je imel levji delež pri izvedbi tako zahtevnega projekta.

Kako to, da si se lotil tako zahtevnega projekta, kot je bila igra Sveta Lucija?

Nisem vedel, v kaj se spuščam. Hecam se. Ko sem prvič dobil v roke igro Sveta Lucija, sem si rekel, to moramo pokazati ljudem. Čeprav je Janez Evangelist Krek igro napisal prav za Dražgoše, je zanjo vedelo le nekaj ljudi. Želel sem, da bi zanjo izvedeli vsaj Dražgošani, kajti v igri je Krek res mojstrsko združil zgodovino Dražgoš in sosednjih krajev, običaje in navade, dodal pa še duhovno plat, ki nagovori vsakega gledalca. Ideja o uprizoritvi igre je nato prerasla v velik projekt, veliko večjega kot sem pričakoval.

Na kakšen način si izbral igralce?

Izbira igralcev ni bila enostavna, kajti v Dražgošah je bila zadnja igra odigrana pred 15 leti. To pomeni, da na podlagi minulega gledališkega udejstvovanja nisem mogel deliti vlog. Igralce sem tako izbral po občutku, na podlagi karakterja, vedenjskih in drugih značilnosti ter retoričnih sposobnosti. Sprva sem jih iskal v Dražgošah, nato pa tudi v bližnji okolici. Seveda sem si prej v glavi dodobra zarisal, kaj želim imeti. Vsaki vlogi sem najprej dal značaj, šele nato sem iskal osebo, ki bi zmogla ta značaj najbolj izžarevati in živeti.

Kako to, da je bilo prizorišče igre na prostem?

Za to je več razlogov. Eden izmed njih je gotovo premajhen oder v dvorani v Dražgošah. Igra, kakršna je Sveta Lucija, zahteva veliko prostora, v enem od prizorov namreč hkrati nastopa kar 18 igralcev. Sicer pa tudi, če bi imeli tako velik oder, igre verjetno ne bi igrali v dvorani. Igre na prostem imajo namreč nek poseben čar. Gledalec se še lažje vživi v dogajanje. Na dan pridejo takšni detajli, kot je na primer škripanje peska pod nogami. Vse zglada še bolj resnično. Pravzaprav se mi zdi, da sploh nikoli nisem razmišljal, da bi to igro odigrali drugje kot na prostem. Če zdaj pomislim, bi je bilo skoraj škoda za v dvorano.

Ali si glavne detajle igre imel v glavi, preden si izbral igralce, ali so se ti porajali sproti na vajah?

Sam koncept igre sem imel zrisan pred prvimi vajami, detajlov pa še zdaleč ne. To se je dogajalo sproti. Igralcem sem dal nekakšne smernice, nato pa sem jim dal precejšnjo mero svobode in tudi kar nekaj časa, da so lahko sami oblikovali vlogo, da so se v njej našli. Nato smo stvari počasi nadgrajevali, če so se izkazale za napačne, pa smo jih tudi spremenili. Vesel

sem bil vsakega nasveta soigralcev, kajti zame je bil to prvi pravi režiserski preizkus.

Koliko vaj ste imeli?

Imeli smo 35 vaj, večino od njih smo opravili na odru v osnovni šoli v Dražgošah, na samem prizorišču smo imeli le zadnjih nekaj vaj, saj smo ga uredili šele dober teden dni pred premiero.

Ali ti je bilo kdaj žal, da si se lotil tega projekta?

Žal mi ni bilo nikoli, res pa je, da mi je bilo nekajkrat precej težko, predvsem takrat, ko so nekateri od igralcev omagali in odpovedali sodelovanje. To niso bili težki trenutki le zame, pač pa za celo igralsko ekipo. Če krize ne bi složno premostili, bi bilo lahko več deset vaj povsem zaman.

Kaj te je na vajah najbolj jezilo?

Mislím, da smo se imeli na večini vaj zelo lepo, igralci so lepo sodelovali, nekajkrat pa sem kljub temu moral zvišati ton govora. To se je zgodilo takrat, ko je kdo od igralcev z večjo vlogo nenapovedano pretirano zamujal ali pa v zadnjem hipu sporočil, da ne more na vaje. S tem je namreč ne le meni pač pa celi igralski zasedbi porušil sistem vaje. Zamujanje je bila pravzaprav edina stvar, ki me je resnično jezila. Vse ostalo, kot na primer slab dan kakšnega igralca ali njegovo utrujenost, je pri amaterskem gledališču treba vzeti v zakup.

Kako ti je bilo spremljati premiero, ko so igralci drug za drugim odhajali na prizorišče, ti pa si bil zadaj za kulisami?

Biti za kulisami je včasih res skoraj težje, kot pa nastopati na odru, posebej na premieri. Za kulisami namreč ne začutiš publike v vsej njeni polnosti, čeprav slišiš njen odziv. Preprosto manjka samo en bežen pogled na gledalce, ki te razbremeni. Dihal sem z vsakim igralcem, ki je bil na odru, in čeprav nisem videl njegovih kretenj, sem vedel za vsako njegovo najbolj drobno potezo. Kljub temu da sem igralcem popolnoma zaupal, sem za vsakega trepetal, ali bo odigral tako, kot smo se trudili na vajah. K sreči se je skoraj vedno zgodilo, da so igralci takrat, ko je šlo zares, dali od sebe še veliko več kot na vajah. Vsakega takega nastopa sem bil resnično vesel in po njem v zakulisju zmagoslavno dvignil roke. Priznam, da mi je po vsaki odigrani igri, ne glede na to ali je bila to premiera ali pa šesta ponovitev, resnično odleglo.

Kaj bi povedal še za konec?

Rad bi se zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je igra tako lepo uspela. Obisk in odzivi so presenetili tako mene kot igralce. Želim si, da bi složnost Dražgošanov, ki se je pokazala pri igri, ostala prisotna še naprej. Upam pa tudi, da bo Sveta Lucija naslednjič v Dražgošah odigrana prej kot čez 70 let. Toliko časa je namreč minilo od njene prejšnje uprizoritve.

Seveda je prav, da na koncu pridejo še mnenja tistih, od katerih je odvisen končen uspeh igre, torej gledalcev:

Beno Sever:

Igra je bila čudovita. Gledalec se mora skušati vživeti v dogajanje in razmere časa, ko naj bi se to dogajalo. Pri tem mu pomaga že igra sama. Pohvaliti je treba Dražgošane, ki so se izredno potrudili, da so zadevo igralsko izpili, pripravili čudovito sceno in jo postavili v lepo naravno okolje, pa tudi vsa ostala organizacija je bila brezhibna. Vse pohvale in čestitke.

Romana Lotrič:

Igra Sveta Lucija je nekaj posebnega. Že sama izvedba igre na prostem ji daje poseben čar. K temu sta pripomogla tudi tako prijeten ambient kot tudi kulise. Piko na i pa so dodali igralci, ki so igro zares profesionalno odigrali. Zanimivo je bilo poslušati različna narečja, predvsem pa domačega, ki ga nekateri pač še ne poznamo dobro.

Janja Kozjek:

Igra je bila fantastična, še posebej ker se dogajala v naravnem okolju. Tudi igralci ste se super vživeli v vloge. Nekateri pa ste me zelo presenetili, saj

nisem vedela, da imate tak talent za igranje. Tudi moja mama je bila zelo navdušena nad vašim igranjem, še posebej ker vas večino pozna že iz šolskih klopi.

Katarina Prezelj:

Če začnem od začetka: Najprej prijazna dobrodošlica. Prvi vtis dober. Potem prizorišče samo: kraj dogajanja, scena in vse ostalo.... Drugi vtis zelo dober.

Zatem pridejo na vrsto igralci. Človek ne more verjeti, kakšne talente skrivajo ljudje v sebi. Tretji vtis zelo, zelo dober. Skratka, fajn. Zelo, zelo, zelo fajn.

Janez Thaler:

Igra mi je bila zelo všeč. Še posebej sem bil vesel, ko sem videl, koliko truda in dobre volje so vaščani vložili v pripravo in izvedbo celotnega projekta. Mislim, da je bil tokrat trud dobro poplačan, če ne drugače pa z velikim številom zadovoljnih gledalcev.

Anica Jelenc:

Igra, ki ste jo ponovno uprizorili v Dražgošah po 70-tih letih, si zasluži posebne pohvale in nikakršne graje. Pohvale gredo najprej režiserju g. Roku Pintarju, ki je uspel to igro spet tako oživiti, da je spet prišlo do uprizoritve. Uspel je dobro promovirati pomen igre, ki jo je napisal dr. Janez Evangelist Krek, saj je na nek način ponovno oživil romarsko pot v Dražgoše, kjer naj bi bila cerkev, ki je slovela po čudežni moči povrnitve vida. Izbral je res dobre igralce, ki bi se lahko po kvaliteti enačili z najboljšimi znanimi igralci, ki imajo za sabo že precejšnjo igralsko prakso. Ti igralci pa so iz svojega vsakdana vstopili v svet igre in jo zelo uspešno in doživeto odigrali. Kaj naj še rečem – tudi kraj same uprizoritve je bil zelo dober, kot nalašč za takšno dogajanje. Mislim, da je vsak odhajal domov z lepimi vtisi tako z odigrano igro, lepim krajem in tudi vreme vam je bilo naklonjeno. Čudovitosti so bili občutki po končani igri, ko smo se spuščali po hribu navzdol in je dišalo po sveže pokošeni travi. Vsak je skušal svoje vtise z nekom še podeliti in porodile so se zelo lepe misli o dožitih trenutkih, ki smo jih bili deležni prav tisti večer na igri v Dražgošah.

Polde Tušek:

Vse pohvale Dražgošanom, da so se lotili tako zahtevnega projekta in ga tudi kvalitetno izpeljali. Navdušen sem bil tako nad prizoriščem igre, izvedbo same igre, kakor tudi s pristopom do gledalcev ob prihodu na prizorišče.

Breda Benedik:

Rada si ogledam kakšno predstavo v gledališču ali ljudsko igro na prostem. Sv. Lucija je bila nekaj najboljšega, če ne najboljše, kar sem videla.

Od premiere je že več tednov, a kadar hočem, mi vsi igralci oživijo, scena je še povsem sveža, celo luno vidim, tam desno nad smreko. Igralci so svoje vloge odigrali povsem profesionalno, vsa tri narečja so bila velika popestritev igri, kot sol juhi. Tudi pesmi so bile zelo zapete, igro so zelo obogatile. Še preden se je sploh začelo, se je čutilo, da vaščani delajo z velikim zanosom, ljubeznivo ter z občutkom velike povezanosti. Bilo je neverjetno, koliko smeha so izzvali igralci, a vendar to ni niti malo okrnilo resnosti sporočila Svete Lucije.

Dražgošanu Filipu sem med igro šepnila: »Si pa lahko vesel, da živiš med takimi ljudmi.« On mi je odvrnil: »Veš da!«

Postavitev tako dobre igre v današnjem času je za tako vas pravi mali čudež.

Ob koncu naj se še posebej zahvalim Domelovi upravi, ki nam je tudi finančno pomagala, da smo Sveto Lucijo prikazali vam, gledalcem. Hvala tudi vsem, ki ste nas prišli pogledat, kajti brez tako odlične publike je vsak trud, vložen v igro, zaman.

NAŠ

IZLET

Marija Demšar

Izleta sem se zelo veselila. Malo sem bila skeptična, saj še neka pesem poje, če si nečesa preveč želiš, potem tega nikoli ne dobiš. Le kdo je tako narobe razmišljal?

Naš »delovni dan« se je začel ob pol osmih zjutraj pred jedilnico Domela. Trajal je sicer malo več kot osem ur, je bil pa zato toliko bolj zanimiv, predvsem pa niti malo dolgočasen.

Že v LIV-u v Postojni je bilo slišati marsikaj novega in poučnega. Prikazali so nam svoj pristop do inovativnosti, potem pa smo si ogledali tudi njihovo tovarno. Zaradi izpada ene električne faze, so nam žal bolj nazorno pokazali, kako izgleda njihovo čiščenje, ne pa samo delo.

Naslednja postaja so bile Škocjanske jame, ki so res biser narave in niso kar tako pod Unicefovimi varstvom. Poseben vtis je name napravila reka Reka. Ta čista, zelena voda, ki se čipkasto peni nekje iz osrčja zemlje, pri nas ponikne, nato pa hiti skozi Italijo vse do Jadranskega morja. To je neponovljiv prizor, ki bi ga moral videti vsak, ki kaže vsaj malo zanimanja za slovenske lepote. Slovenija je po velikosti majhna država, po naravnih lepotah pa je tudi v svetovnem merilu velika. Ali jo znamo ceniti? Jo sploh poznamo? Bojim se, da premalo!

Skratka, vredno je bilo hoditi dobro uro in pol in premagati tistih štiristo petdeset stopnic. Trud je bogato nagraden, če le imaš oči, da vidiš lepoto. Ali pa, kot pravi Mali princ, da je lepoto treba gledati s srcem. Te jame so se mi res usedle v srce! Tudi sam Škocjan leži na tako razgibanem in zanimivem kraškem terenu, da ga je lepo videti in obiskati.

Kar nekam lačni smo se odpravili proti Dolenji vasi na Krasu v gostilno Pri mlinu, kjer nas je že čakalo dobro in obilno kosilo, pa precej klepeta in smeha tudi.

Že zaradi samega izleta se bo vredno tudi vnaprej potruditi s kakšnim predlogom. Domov sem se vrnila srečna, zadovoljna in s polno glavo lepih vtisov. Hvala Martinu in hvala tudi vsem ostalim za prijetno vzdušje. Bilo je enkratno.

V RIM

Z ORGANIZACIJO BEST

Spomladi sem se udeležil tečaja z mednarodno študentsko organizacijo BEST (Board Of European Students) v Rimu na temo vesoljske tehnologije. Udeleženci tečaja so bili študenti iz sedemnajstih držav Evrope, organizatorji pa italijanski študenti.

Predavanja so potekala na največji evropski univerzi, La Sapienza, s 150 tisoč študenti in več kot 10.000 zaposlenimi. Pogoji za študij so glede na pričevanje študentov zaradi velike gneče slabši kot pri nas. Zanimivo se mi je zdelo, da izdelujejo lastne satelite, ki jih nato izstrelijo v orbito. Ob tem velja poudariti, da je opremljenost laboratorijev glede na videno primerljiva s tistimi na fakulteti za strojništvo v Ljubljani.

Gašper Benedik

Skupna fotografija 20 udeležencev in 10 organizatorjev. V sredini je nekdanji astronaut in sedanjí evropski poslanec Umberto Guidoni s profesorjema za vesoljske tehnologije na levi in desni strani.

S tečaja sem odnesel lepo izkušnjo ter precej novega znanja o Rimu ter vesoljskih tehnologijah. Najpomembnejše so nove prijateljske vezi in razširitev obzorja ob izmenjavi mnenj s predstavniki s cele Evrope. Pomembna ugotovitev tečaja je, da je možno spati v povprečju med 2 in 3 ure dnevno ter biti istočasno še dobre volje.

Če bi se tudi vi radi udeležili podobnega tečaja kjerkoli v EU:

www.best.eu.org ali
www.aegee-ljubljana.org/

Ob tej priložnosti bi rad naštel še nekaj organizacij, ki omogočajo tečaje in prakse v tujini, ki trajajo od enega tedna naprej. Dostopni so vsem študentom na dodiplomskem ali podiplomskem študiju, prijave pa večinoma potekajo preko interneta.

Vsem znani 2000 let stari Kolosej, ki so ga deloma uničili, saj so potrebovali material za novejšo stavbo. Sprejel je kar 50.000 gledalcev.

-Prakse po celem svetu organizira organizacija IAESTE:

www.iaeste-zveza.si/ljubljana/

-Tečaji nemščine v Nemčiji, vse stroške krije Nemčija:

www.daad.de/en/

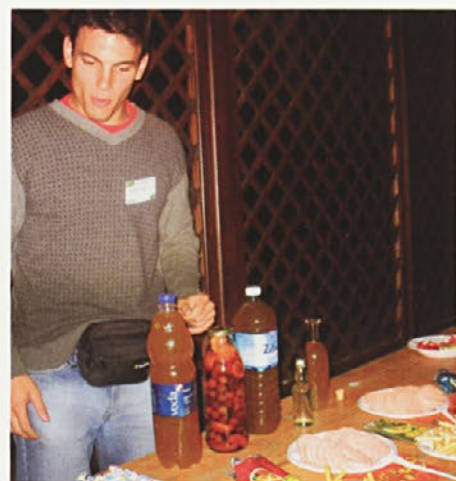
-Razpisi za številne možnosti financiranja študija doma ali v tujini:

www.ad-futura.si/

-Za dodatne informacije mi lahko pišete: gasper.benedik@domel.si

Tečaj je vključeval ogled številnih znamenitosti mesta Rim. Na sliki najstarejše izkopenine v Rimu, stare preko 2500 let.

Na mednarodnem večeru smo predstavljali tradicionalne pijače, hrano in glasbo ostalim udeležencem in organizatorjem tečaja.

RAFTING

NA NERETVI

Anita Habjan

Naj naredim smo en hiter povzetek - rafting na Neretvi – tri dni na poti, samega raftinga – samo tri ure. Ostalo je bila predvsem vožnja, par ogledov mest in znamenitosti, druženje, še najmanj pa spanja. To smo potem nadoknadili doma.

Torej, startali smo ob treh zjutraj, dva kombija, 17 potnikov. Že ob treh. Jaz sem komaj šele zaspala. Do Zagreba smo si nekako izmenjali mnenja glede napovedanega deževnega in mrzlega vremena in samih pričakovanj, potem pa smo zadaj vsi zaspali, seveda, ko pa na cesti bratstva in enotnosti ni nobenih ovinkov.

Malo pred Slavonskim Brodom je tudi šofer priznal, da ne more več. Kava. Potem pa meja in cirilica. Smo gledali v tiste table in smerokaze in ugotavljali, kaj piše. Groza, kako človek pozabi. S skupnimi močmi smo ugotovili, katera je katera črka, e, pa je bilo konec Srbske krajine. Sama vožnja po Bosni do Sarajeva je hitro minila. Gledali smo skozi okno in se spraševali: »Zakaj?« Hiše, ponekod cela naselja, prazna, prestreljena, zaraščena, izropana. Res si moramo včasih reči, da imamo presneto veliko srečo, da nam ni nič hudega. Moraš videti, res. Potem pa Sarajevo. Po uvodnem predmestju, celi kitajski četrti (same trgovine s kitajsko robo), smo padli v mesto. Res ne vem, če imamo pri nas res toliko reklamnih tabel in tabel-smerokazov firm, ki tam poslujejo. Prevladujejo predvsem slovenske, ja. Naš cilj je bila Baščaršija. Res me je zanimalo, kaj je to za eno čudo, ko je bilo toliko govora o tem. To je par ulic, stari del mesta, čevapdžinice in burekdžinice, delavnice bakrenih izdelkov in tržnice z vsem živim. Poskusili smo čevapčiče s kajmakom in marmelado. Ne, ne, se hecam. Brez marmelade. Dobro, zelo dobro, za strastne mesojedce. Jaz sem za vsak slučaj na srečo

tik pred štartom

spomin na drugo svetovno vojno

ves čas imela čokoladne rezerve v torbi. Samo Sarajevo se kar »dobro« obnavlja. V samem centru še vedno stojijo velike stavbe, preresetane, a še vedno »lepe«, poleg njih pa kaka sodobna kičasta stavba vsa v steklu.

Mudilo se nam je v Konjic, Badžo, organizator, sam šef te agencije, nas je že komaj čakal. Ali je mislil, da se bomo ustrašili dežja, ki nam je že celo pot grozil in ki ga je obetal tudi njihov vremenar, al' kaj? Veselo nas je sprejel in že smo komaj sledili njegovi modri streli (kakor je sam imenoval svojega starega golfa) po njemu dobro znani poti v 12 km oddaljen neke vrste kamp ob Boračkem jezeru, našem prenočišču za dve noči. Hišice so bile videti prav prijazne, preproste, imele so vse, kar smo rabili - postelje. Jezero čisto, a za ta letni čas, sredi maja, še prehladno za kopanje. Poleti mora biti tu »full« dober. V glavnem, sam oskrbnik je bil ob koncu zelo zadovoljen z nami, še bolj pa je bila zadovoljna njegova žena, ko je seštela vse pojedeno in popito v bližnji restavraciji.

Badžo nas je takoj razveselil z novico, da drugi dan pride po nas šele ob pol enajstih in da

kamp ob Boračkem jezeru

nam bodo na startu pripravili zajtrk. Vse lepo in prav. A kakšen zajtrk. Roštilj. Pa ne malo, kot se spodobi za zajtrk, celo goro. Sita, s preveliko neoprensko obleko, anorakom, rešilnim jopičem in čevlji št. 43 sem se z rahlim strahom skobacala na čoln in si mislila: »Upam, da ne bom takoj notri padla.« Voda je bila mrzla, zunaj pa je bilo tudi samo 14°C. Dlje ko smo se vozili, bolj je bilo jasno, da sploh ni panike. V vsakem čolnu nas je bilo 6, poleg nas pa še dva skiperja, eden spredaj, drugi zadaj. Vsako brzico imata že tako naštudirano, da si bil samo po svoji krivdi lahko moker. Pa je bilo kljub nič kaj pretresljivi vožnji super. Del poti po kanjonu nas je spremljala sova uharica s svojim plenom, peljali smo se skozi najožji del kanjona, kjer je voda globoka okoli 17 m, in mimo pravega podzemnega mesta v olimpijski Bjelašnici. Zgradili so ga za »druga« Tita in je sedaj še velika skrivnost, za katero pa upajo, da ne bo več dolgo in bo v prihodnosti odprto tudi za turiste – tako skiperja, ki sta bila kar zgovorna. Vmes je bilo še par vprašanj o vojni, recimo, zakaj so vsi vrhovi goli, kje, kdaj ... pa ne bi sedaj o tem. Največjo pozornost sta naša dva skiperja posvečala ribam in naravi, poiskali in rešili smo

tudi eno vabo našega skiperja, ki se mu je par dni prej zapletla med veje.. Če bi bilo več padavin, bi veslali pod slapom - pritokom Neretve; če bi bilo manj vode, bi bolj garali z veslanjem; če bi bilo več vode, bi bili še prej na cilju; če bi bilo bolj toplo vreme, bi si vmes vzeli en daljši odmor za kopanje in sončenje ... Moji vtisi: narava - pokrajina, pečine, voda - čudovita, neokrnjena, ljudje pa prijazni. Že zaradi tega se je splašalo priti. Malo pred ciljem pa par namernih padcev v vodo, mene ni bilo zraven, namreč voda z 8°C je pa resnično premrzla zame. Po zamenjavi garderobe je sledila samo še dirka - temu bi se lahko reklo adrenalinska vožnja - z njihovimi nič kaj novimi kombiji nazaj na start. Če koga kaj več zanima glede samega raftinga, obstaja vsem dobro znan internet, ima Badžo tudi svojo stran.

Drugi dan je bila budnica bolj zgodaj, saj smo imeli še dolgo pot pred sabo. Da bi videli še kakšne znamenitosti, smo se odločili za daljšo pot, naprej ob Neretvi do morja, ob obali do Splita in po avtocesti proti domu. Najprej smo se ustavili v Jablanici, si v živo ogledali ostanke med drugo svetovno vojno miniranega železniškega mostu – pa, oglejte si film Bitka na Neretvi. V Mostarju smo se sprehodili čez obnovljeni most in mimo stojnic na obeh bregovih Neretve. Ta del lepo urejen, obnovljen za turiste, okolica, vasi okoli Mostarja pa popolnoma druga slika ... V Makarski smo si namočili noge v Jadranu, po večerji že v Sloveniji, pa domov.

Drugi dan pa na »šiht«. E, to je pa že druga zgodba.

sprehod mimo stojnic v Mostarju

pogled na novi Mostar

TOSCANA,

FIRENCE, ELBA ...MOLTO BELLO!!!

Tadeja Bergant

Pa kaj h... mi skače po glavi!!!! U, sej res, punca, bujenje, vstati bo treba – na izlet greš!!!!
Groza, čista tema je še zunaj (4.00 zjutraj)! OK – lepo po vrsti, pogrej mleko za kavo, obleci se, vzemi pripravljeno prtljago, pa na postajo (z Natalijo imava prevoz...!)
Avtobus niti slučajno ni edini, ki okrog petih v že lepem sončnem jutru ustavi na postaji (pa kaj je s temi ljudmi – a nihče ne more spati...). Vstopiva (potem ko najine »kufre« pospravimo v »podpalubje«), pričakujeva tišino in spečo zasedbo - pa vsi nasmejani: »O, dobro jutro!! A gremo?«
Poberemo še na Trati Ireno in Simon (šofer) nas veselo odpelje proti Ljubljani – na cesto »za na morje« in potem tam nekje (ne vem točno kje) poberemo še vodičko Mojco.
Potem pa res proti morju! Ker je že dolgo od kave (če sploh), se ustavimo na avtocesti, kjer imajo tudi WC!!!
Najprej invazija tja, potem pa k zbeganim natakarcim, ki ji zmanjkuje prstov: »Počasi, prosim, a sedem, a osem kapučinov, pa dve dolgi kavi... A pivo tudi????«

No, malo je podobna kapelici v Veštru, preden so jo prestavili na drugo stran ceste, ane? Ampak samo na sliki - drugače je kot bi primerjal miš in slona.

No, uspe nam dobiti vsak svoje in nazaj na avtobus, kjer pa se »izprsi Medo« z oranžnim mrežastim zabojem polnim sendvičev in informacijo, da je za »splakovanje« tudi poskrbljeno, če se komu kruh zdi presuh... Vsi potešeni (?) se peljemo naprej proti meji (Fernetiči), kjer sploh ne vemo, da jo prestopimo in že veselo hitimo mimo Benetk in Bologne proti sončnim Firencam. Mojca nam vmes malo govori o pokrajini, o zgodovini Toskane – res imajo ogromno trte – ravnina in trta pa cerkve. Na poti je za vse poskrbljeno – da ne bi kdo zbolel za kašnim prehladom (avtobus ima klimo!!!) ali pa kakšnim trebušnim virusom, se izkaže Polde in razdeli vsakemu svoj delež zdravil... (eni so bolj dovzetni za viruse, drugi pač manj...). Preventiva je šla skozi in potem se vse nenavadno umiri. Vsi poslušamo Mojco, ki razlaga o Giovanniijih Boccacciih, o Sandrotih in Andrea Botticellijih (dva pomembneža iz Firenc), pa o Giottu (avtor zvonika katedrale Santa Maria del Fiore), pa o Galileu Galilei (No, kdo je že bil to?), pa o Michelangelu in o njegovem lepem Davidu... Vsi se koncentriramo (čeprav nas je malica z zdravili zelo utrudila), da bi si čim več zapomnili. Ker... to je res zelo bogata zgodovina – kultura – narod – kultura!

Po nekaj postankih na počivališčih ob avtocesti (sej Vojske ni na WC tiščalo, Joldeka je, pa ni upal povedati, pa je Vojska namesto njega – povedal...), smo prispeli na vhod Firenc, kjer smo imeli čast plačati »mestno pristojbino«, da so nas spustili v center... Najprej smo šli nad mesto na razgledno točko, kjer Michelangelov David v vsej svoji mogočnosti in lepoti strmi na Firence in posmehljivo opazuje vse turiste, ki se postavljajo pod njegovo moškost in slikajo, pa slikajo... Razgled na Firence od tu je res lep, reka Arno, most Ponte Vecchio čeznjo, katedrala Santa Maria del Fiore in njena mogočna kupola, stolp medičejske mestne hiše Palazzo Vecchio...

Iz razgledne točke se spustimo v center, kjer nas Simon vrže ven in naroči, čez koliko časa naj pridemo spet na to isto postajo. Z Mojco se odpravimo »raziskovat« po Firencah. Ej, pa to ni res, pa kam smo to mi prišli – v Azijo? V Afriko? Okrog nas polno malih ljudi s poševnimi očmi, za katere nismo popolnoma prepričani – Kitajci ali Japonci. Jožica ima poznavalski dar in nam razloži, da so najbrž Japonci – širina ličnic in jezik (mislim na govorni organ)..... Ampak, res jih je ogromno. Pa črnec tudi, vendar ti nastopajo

kot ulični prodajalci. Res so črni, kot najbolj črna noč. Prodajajo pa tudi vse živo – od umetniških slik (skoraj original, ja!!!), preko tisoč vrst ur (»tissot«, »rolex« in te zadeve), sončnih očal (adidas original, ja...), vžigalnikov, dežnikov, pa tudi stojala za fotoaparate, pa take luštne igrače (pazi to!!!) vojake, ki ležejo po tleh in streljajo (ravno to še manjka v zbirki igrač vsakega otroka!)... Prodajajo tudi Azijke (Azijke so prodajalke, ne prodajajo jih Črnci!) – čudovite mrežaste zadeve, za katere še danes ne vem, kaj so... jopice, puloverji, šali, ali kar nekaj za obesiti nase. Očesni kontakt s temi prodajalci je odsvetovan, ker potem se ga ne rešiš, dobesedno po tebi pleza in v polomljeni mešanici enih petih jezikov zatrjuje, kako da si lep in da samo to še kupi in si popolni! V glavnem vozimo slalom med turisti po ozkih ulicah in prispemo na trg Piazza della Signoria Tam vidimo mrki pogled Danteja, ki je jezen na ves svet, ker je bil politično nepravilno angažiran in imel predlog jezik ter zato do smrti izgnan iz Firenc. Vidimo medičejsko Palazzo Vecchio, na kateri so grbi vseh takratnih italijanskih provinc. Pred njo vidimo krasno fontano boga morja Neptuna... Vmes, ko občudujemo vse te lepote, poslušamo Mojco, ki se trudi v vsem tistem »šundru« povedati kakšno zgodovinsko dejstvo... Sledi ogled mosta nad reko Arno. Zanimiva zadeva tale most – je na vrhu pokrit s streho, okni, zidovi – to je bil zidan hodnik za fino gospodo, ki se pa ja ne bo gibala med navadno »rajo«, pa kakšno gospo bi lahko ujel žarek sonca – pa tista mlečno bela polt... Drugače pa zlatarna zraven zlatarne, v eni vidiš lepše stvari kot v drugi. Samo vprašaj se pa vseeno, kako bi ušesne mečice trpele pri recimo ene polkilskih uhanih s petnajstimi kamni....., ali bi sploh zdržale, da se ne bi kar strgale... Cene pa tudi take, da gremo kar naprej in pomenljivo kimamo... Tu okoli, je še pivo dražje (7 EUR!!!-pa ne en liter).

Sledi pot mimo muzeja Danteja Alighierija, kjer naletimo na neverjetno podobnost med pantomimikom, ki nastopa pred muzejem (ampak nastopa samo, če mu vržeš kovanec in tudi slikaš lahko samo, če vržeš kovanec), in med kipom Danteja Alighierija, ki je na steni muzeja. Prispemo pred famozno katedralo, katere kupolo smo gledali že z razgledne točke in tudi tam se tre turistov (spet poševnookih...). Vstop je sicer brezplačen, vendar so čakalne vrste predolge, mi pa še toliko moramo videti, da samo pogledamo še »rajska vrata« nasproti, ki so res dovršeno delo v 3-D tehniki... Na trgu pred katedralo lahko vidimo tudi »bencinski servis« za zelo pogost prevoz tam okoli – »fijakarske« vprege namreč.

Robi upa na srečo, Natalija je zgrožena, ker ima roko vso oslinjeno... Kaj pa razmišlja svinja?

Sam, res visi – tok da eni niso upali na sliko..... Jolanda in Tomaž želita doseči simetrijo, vendar stolp še vedno izstopa

Od tu gremo mimo sladoleda, ki ga ne moremo (eni) pustiti tam tako neokušenega.....Ja, saj res, čakamo tiste, ki so ostali pred katedralo in nas po mobiju našli. Mojca jim reče, da naj nas najdejo, da smo pri sladoledu nekaj ulic stran in vprašanje na drugi strani: »Kakšnih ulic?« Potem pošljemo Vojsko »na poiskanje«. Vojska pa: »Ja, a mate do zjutri kaj? Jest nimam pojma, kam morm zaviti!« Situacijo reši Jani, ki ima izostren čut za orientacijo. Mi pa medtem veselo ližemo in opazujemo dogajanje. Sledi sprehod mimo tržnice, ki je zelo »nagužvana« med ozke ulice, po katerih kar na pogosto »priprdi« skupina vesp, ki tudi slučajno nima občutka za kakšne skupine na cesti – to samo »piči«... ti pa pazi! Pred tržnico zanimiv prizor – vsi se gnetejo v isto smer in prepričani smo, da se je nekaj zgodilo (recimo, da bi tista vespa lahko koga zbila). Pejmo gledat! Tam pa ena navadna bakrena – pazi – svinja!!! In potem nastopi Mojca ter razloži, da je to svinja, ki izpolnjuje želje, pobožati jo moraš in si nekaj zaželeži, še bolje pa je, če ji v gobec vtakneš kovanec, ga spustiš in če pade med rešetke pod njenim gobcem (le kdo prazni ta prostor??), pojdi takoj vplačat loto!!!!

Mojca gleda na uro in začne priganjati – avtobus nas najbrž že čaka.....Kar »trčecim korakom« hitimo proti avtobusu in vmes vsi gledamo »v luft« ali »v tla«, da ni treba bežati pred vsiljivimi prodajalci. Ampak nam uspe videti tudi zadnji modni trend na področju zaljubljenosti (v Italiji).....Na ključavnico (visečo) napišeš svoje ime in ime tvojega najdražjega (ali najdražje) ter jo prikleneš na najbližjo javno ograjo, stojalo, količek... No, najdemo avtobus in veselo čez pokrajino Lucca v Pisto. Ali ste vedeli, da se to bere piza, ker je napisan en sam s..., kar težave z izgovorjavo...s ali z ali še kakšna črka zraven... Spet centralno parkirišče, javno stranišče, kjer pa tokrat (do zdaj smo šli povsod kar mimo...) moramo plačati, ker starejša »mamca« na vhodu res grdo gleda in je videti kar nevarna (dežnik in sprehajalna palica v bližini), potem pa javni prevoz (zastonj!!) do stolpa!! Res lepo in res visi!!! Nasproti stolpa stoji ena največjih kristlinic v Italiji (Battistero) in vse skupaj je na Polju čudežev (Campo dei Miracoli). Mojca razloži, da so stolp začeli graditi že leta 1173 in že takrat se je zaradi prodnate podlage začel nagibati. »Keri bedaki! Vidijo, da visi, pa kar delajo!« Samo, so se potem res trudili številni strokovnjaki, da bi utrdili teren okrog stolpa in delno jim je uspelo. Stolp je danes nagnjen od vertikale okrog 5 m. Obiskovalci pa zdaj spet (vmes en čas ni bilo dovoljeno) lahko hodijo nanj – 25 naenkrat. Mi ne gremo gor, ker so spet čakalne vrste (dve uri!!!!). Nakup spominkov nazaj grede na avtobus.

Zdaj pa že kar utrujeni spet na avtobusu in v pokrajino Livorno do obmorskega mesta San Vincenzo. Tam se v hotelu Stella Marina *** pospravimo po sobah, se stuširamo (vsaj večina, hi, hi...) ter se začnemo »pripravljati na večerjo« (poseben ritual, ko si moraš želodčne encime vzpodbuditi, da lažje presnavljajo kasneje zaužito...vse v smislu zdrave prehrane, seveda). To pa ne več vsak v svoji sobi... Večerja v italijanskem stilu (večkrat po malo...s poudarkom na malo in ne večkrat), ampak zelo okusna (seveda za predjed makaroni z mesno omako...), po večerji neka fumo (pena) za sladico, po sladici pa še za žejo kaj... Sledi nočni ogled (ločene skupine; ženski del naprej in sledi moška skupina), ne preveč velike glavne promenade (nekakšen trg), ki je sicer osvetljena in obkrožena s pizzerijami, bari, vendar popolnoma prazno in nič »dugljanja«... Potem se zasliši ritem neke glasbe, ki prihaja vse bližje in bližje – mogoče pa je kakšen žur kje... In nam pride nasproti tip – dolgolas, pozibavajoče se hoje (precej mehka kolena) in v levi roki nosi ogromen radio, iz katerega se sliši tisti ritem (heavy metal), tip nas prehiti, na majici zadaj ogromen napis AC/DC... In to

je bil glavni dogodek večera in tudi edina živa duša v tem mestecu (razen naveličanih natakarič na vratih praznih pizzerij)... Sledil je ogled sobe 307, ki je še nismo videli ta večer in potem spanje...

Zjutraj: »drrrrrrrrrring, drrrrrrrring« – bujenje po telefonu – »pišuka« ta zvonec ubije slona!! Zajtrk – kruh, ki ni slan (in v smislu utrjevanja dlesni), in malo salame, sira, kakšno maslo in med, pa mislim, da smo opazili tudi marmelado, sok z ledom, pa kava ali čaj...To bi bilo to, preden se zakadimo (tisti, ki smo opravili »veliko potrebo« do časa, ene pa zato čakamo...) na avtobus...Iz Piombina (pristaniško industrijsko (piombo – svinec) mestece), izplujemo proti otoku Elbi. Vreme se nam je malo »sfžžilo«, kajti nizka oblačnost in predvsem močan veter nas dokončno zbudita, ko čakamo na Mojco in vstopnico za trajekt.

Po približno eni uri vožnje in beganja sem ter tja po palubi (notri je bil bajje slab zrak, pa tako čudno je »guncalo«) – res smo bili smešni vsi napol v čepi in z rokami predročeni, pa vsake toliko časa korak v stran kot pri sambu...Iz Piombina (pristaniško industrijsko (piombo – svinec) mestece), izplujemo proti otoku Elbi. Vreme se nam je malo »sfžžilo«, kajti nizka oblačnost in predvsem močan veter nas dokončno zbudita, ko čakamo na Mojco in vstopnico za trajekt.

»Pa sej to je to«, reče Mojca in pove, da se gre dogovoriti za ogled rudnika. Kam, za božjo voljo?! Kar v eno trgovino?! Kmalu pride po nas, ki pa že vemo, za kaj gre, saj se čez ograjo te hiše vidi naravnost na notranje dvorišče, kjer se vozi nekakšen vlakec... Vstopimo in vidimo, da gre za družinsko hišo, kjer je v zgornjem nadstropju trgovina, potem se spustiš v spodnje prostore in pod parkiriščem je zanimiv muzej, kjer vidiš tudi školjke velikanke in želve velikanke...Pa seveda ogromno mineralov in še mineralov belih, zelenih rumenih osvetljenih s fluorescentno svetlobo... Gremo iz muzeja nazaj na dvorišče in hitro poskusimo za te kraje značilno sladico -pecivo (nekakšni cantuchini) in vino, ki ga lahko kupimo – baje vrhunsko – enim pa je kljub vsemu bolj všeč teran, al pa kar cviček... Nakupovanje pride na vrsto kasneje – gremo na vlak! Sicer smo v dvomih, kam gremo in ali bo sploh vleklo vse skupaj... Pa poskusimo. Ko pridemo v rov, nam uspe toliko utihniti, da se zavemo, da imajo slovenski posnetek – glas, ki razlaga po postajah, kaj vidimo – težavno kopanje (lutka rudarja), pa poln voz svetleče rudnine, pa miza s knapovsko malico in celo kapniki. Res, kar nekaj videti... Ampak, občutek je pa tak – zaradi starosti posnetka, kot bi gledal prizore iz filma »Ne joči, Peter«, tam v Postojnski jami, preden so jo razstrelili. Kmalu smo zunaj in nekaterim je to kar všeč. Nakupi vina, kamnov, ogrlic, zapestnic ali pa samo majic potem pa na avtobus in dogovor kaj zdaj. Če bi šli takoj kaj pojesti, bi blo že mal pozn, pa še »fasungo« za zvečer moramo nekje »stakniti«. No prov, pa gremo v Marino di Campo (ravno diagonalno od Portoferraria čez otok). Najdemo lušno pizzeria (Pizzeria »IN« - izvorno,a?) in Mojca »speden« naročilo – pol mize je pizzo, nekaj pa jih okuša morske radosti otoka..... Ampak spet smo pri količini malo...Dolgi obrazi ki je natakari prinesel pivo, kmalu znamo vsi povedati: GRANDE... (veliko). Vsi zadovoljni in siti se odpravimo proti parkirišču, kjer nas čaka Simon, vmes pa se poskrbi za »prosti pretok delovne sile znotraj EU«, kot smo kasneje ugotovili...

Vse hiše v teh vasicah so v tem stilu, pastelnih barv in predvsem na zelo ozkem prostoru...

Čaka nas še Napoleonova Vila dei Mulini, kjer je Bonaparte živel, ko je bil izgnan na Elbo. Fant je baje imel s seboj sestro Paulino, ki je bila nečimrna, kar se da in prebivalci otoka radi pokažejo skalo, kamor se je hodila sončit in kazat svoje lepe noge. Ni čudno, da je bla tko lepa, saj se je kopala – reci piši v mleku (s kakšno frekvenco, pa smo pozabili...). Vsekakor smo videli vilo, kjer je živel in res jo je dal sezidati na lepem koncu – tako malo višje, da je imel pregled nad celotno pokrajino vse do morja. In tam rastejo tudi limone, čist take ta prave ... Nazaj na avtobus, nazaj v hotel – ponovitev rituala v smislu zdravja pred večerjo, večerja (tokrat za predjed testenine z ribjo omako – naprej pa v istem smislu, kar se količine tiče...). Potem hočemo spet na ogled sobe 307, kar nam uspe samo za toliko, da pride Mojca in prosi, če se lahko preselimo v prostor zraven recepcije, ki je namenjen druženju, ker da se gosti pritožujejo. Gosti? A je v tem hotelu še kdo gost (poleg nas!!!)? No, ja smo ponižni, vzamemo vsak svojo (skoraj) »flašo« in začnemo s selitvijo ... V recepciji nas pričaka ena priletna gospa, ki ima najbrž načeloma rada take družbe (če kupijo »tiste flaše« pri njih), ampak takoj, ko bo kaj narobe, bo kar »carabinieri« poklicala ... Nič ni narobe, prov luštn se pomenimo in spat – naslednji dan imamo še ogled »Cinque terre« - dežele »petih zalivov«... O groza, spet ta morilski telefon – še bolj zgodaj nas bujenje vrže u luft za zajtrk (tokrat ni kruh za utrjevanje dlesni, ampak neke mehkejše bombetke, ki pa jih dajo samo za vzorec in potem spet režejo včerajšnji kruh), ker potem moramo spakirati in se pripraviti na odhod... Vreme je obljubljeno lepo, vendar ne drži z nami in je oblačno, celo malce rosi ... Odpeljemo se do velike luke La Spezia, kjer se vkrcamo na ladjo. To pa ni trajekt, tako da nas Simon čaka tukaj. Ko pridemo na ladjo, najprej zagledamo »podpalubje«, v katerem so vrste plastičnih stolov kar privede skozi noge v tla. Okrog tega podpalubja so klopi in po stopnicah se lahko vzpneš še »eno nadstropje višje« - to pa je pod milim nebom, čeprav ima tudi »ta pršraufane stole«. Pa hvala bogu, da so v takem vremenu »pršraufani«. Spet je tako neugodno vreme za plovbo, da zaradi valov skrajšajo izlet – ne ustavljam se v vsaki od petih vasic, ampak se jim samo približamo. V zadnji vasi Monterosso se izkrcamo iz ladje in vsi premraženi hitimo po ozkih ulicah za Mojco, ki ima namen peljati nas na neko degustacijo vin... »Polno marel, noben nč ne vidi, dejmo kej zapet, da se obdržimo skupi... u šit, pa kva to teče za moj vrat – ne morš verjet ena gospa slika eno streho al' celo goloba na njej in odteka marelo za moj kroglic! Skuzi sinjora !!!« Najdemo to »ogromno« trgovino z vini in žganimi pijačami in k sreči lahko degustiramo tudi »limoncello« ali pa kakšen drug liker – sicer sam sladkor, ampak še vedno bolje kot vino (slišati je bilo tudi »viagra«)... Zanimive etikete imajo na vinu – namesto recimo kakšne znane cerkve je tam »Mao Ce Tung« ali pa Hitler ...

V La Spezio, kjer nas čaka Simon, se vrnemo z vlakom. Potem pa res ni več kaj videti, ker res dežuje, pa mokri smo, pa utrujeni... in se odločimo počasi vrniti domov v Slovenijo. Potujemo umirjeno, zelo umirjeno in gledamo stare »jugo filme«, ko pa enkrat teh ne moremo več gledati, ker je kasetna že tako zanič, pa še malo neke grozljivke... Vmes se ustavljam (kava, WC in tudi kosilo) in smo med pasovi neviht in soparnega sonca doma že okrog 22.00 ure. Zadovoljni z izletom, tako da se sploh nikjer ne ustavimo, ampak gremo lepo vsak k sebi domov na zaslužen počitek... Naslednji izlet pa... »že kam, sej res ni treba velik, da smo zadovoljni, ane?!«

Najprej smo šli vsi skupaj pod vilo na eno skupno fotko pol pa ...

NOVA

UNIVERZALNA LABORATORIJSKA CENTRIFUGA CENTRIC 200 IN CENTRIC 200R

V Tehnici smo se na podlagi potreb trga odločili za razvoj nove laboratorijske centrifuge. Tehnične zahteve smo sestavili na osnovi povratnih informacij kupcev ter pregleda in analiz konkurenčnih centrifug. Razvoj je bil zaključen v začetku leta 2007. Iz proizvodnje je že prišla prva serija centrifug CENTRIC 200, hladilna centrifuga CENTRIC 200R pa bo v proizvodnji jeseni 2007.

Ljotze Demšar

S tem produktom Tehnica še odločneje vstopa na področje produktov z višjo dodano vrednostjo. Program Tehnice Železniki d.o.o. je relativno širok. V grobem pa ga delimo na dva dela: laboratorijski in tehtalni program. Laboratorijski program obsega različne vrste laboratorijskih centrifug, mešalnikov, stresalnikov, inkubatorjev, vodnih kopeli in izdelke za predelavo mleka.

Tehtalni program obsega predvsem precizno-analitske tehtnice, skladiščne tehtnice in tehtilje. Po naročilu pa podjetje Tehnica nudi celostne sistemske rešitve pri trgovskih aplikacijah ter raznih procesih štetja, doziranja, skladiščenja ...

RAZŠIRITEV PONUDBE

Nov razvoj laboratorijske hladilne centrifuge za Tehnico pomeni razširitev ponudbe, saj hladilne centrifuge v našem programu do sedaj nismo imeli. S tem produktom Tehnica še odločneje vstopa na področje produktov z višjo dodano vrednostjo.

LASTNOSTI

V nov produkt smo vgradili nov tip motorja; uporabili smo asinhronski motor, ki omogoča tiho delovanje in dolgo življenjsko dobo brez vzdrževanja. V najsodobnejši tehnologiji je zasnovana krmilna in nadzorna elektronika, ki preko uporabniškega vmesnika zagotavlja enostavno analogno upravljanje digitalnega sistema in digitalni prikaz vseh parametrov. Inovativen hladilni sistem skrbi za stabilnost nastavljenih temperature v centrifugalni komori.

Kompaktna konstrukcija in komora iz nerjavečega jekla sta garancija za enostavno čiščenje. Rotor pa je zasnovan tako, da ga je mogoče sterilizirati pri temperaturi 121oC. Epruvete so pokrite s pokrovom, ki tesni in preprečuje razlitje po prostoru centrifuge v primeru razbitja. Centrifuga doseže pri 16.200RPM 25.000g centrifugalnega pospeška. Čas pospeševanja do 16.200RPM in zaviranja je manjši od 20s, oba parametra pa je možno nastaviti po stopnjah.

Model 200/R pomeni možnost hlajenja vzorcev. Lahko jih ohladimo celo do -9oC, pri največjem številu vrtljajev pa lahko dosežete temperaturo vzorca 0oC. Dodana pa je tudi funkcija hitrega ohlajenja (FC).

Ta izdelek je prelomen na področju razvoja in proizvodnje centrifug. Uvedli smo naslednje *tehnične novosti*:

- visoko frekvenčni asinhronski motor (tiho delovanje in ga ni potrebno vzdrževati),
- vpetje rotorja (spoj rotorja z osjo po celi višini rotorja, enostavno menjava različnih rotorjev),
- zaznava vibracij z analognim hallovim senzorjem in postopek umirjanja,
- zapiralo z avtomatskim odpiranjem s pomočjo elektromagneta,
- sistem hlajenja vzorca pri nehladilni centrifugi,
- hladilni sistem,
- regulacija temperature s povratno zanko,
- korekcija temperature, ki omogoča prikaz temperature v vzorcu, ki se vrti,
- mikroprocesorski nadzor delovanja centrifuge s pomočjo senzorjev,
- povezava z računalnikom (komunikacija RS-232),
- 16200 RPM, 25000xg, max.30x2 ml, 6100Nm.

KAM PA KAM MED POČITNICAMI?

Učence 5.a razreda OŠ Železniki sem vprašala, če se počitnic veselijo in zakaj. Cel kup zanimivih odgovorov sem dobila. Nekaj učenek je napisalo, da se veseli nakupovanja novih šolskih potrebščin. Pri fantih ni bilo zaslediti kakšne nakupovalne mrzlice. Irena, Tajda, Lucija, Urška in Jera so se izkazale za prave pisateljice in se opravičujem, ker sem morala prispevke skrajšati. Hvala vsem mladim nadebudnežem in njihovi razredničarki Mariji Gasser za sodelovanje. Pa zabavne počitnice želim!

Katarina Prezelj

Počitnic se zelo veselim. Takrat ni nobenih šolskih obveznosti. S starši grem na morje, veliko hodimo v hribe. Najbolj pa se veselim počitnic pri baki Veri v Našičah na Hrvaškem.

LUKA

Rad bi šel skupaj z Mihom na počitnice. Skupaj bi se igrala in kopala.

Počitnic se veselim, ker gremo na morje in na Triglav.

NEJC

Imela bom zelo pester počitnice. V načrtu imam počitnice pri babici, taborjenje s taborniki, uživanje v toplicah in seveda počitek.

IRENA

Med počitnicami je najboljšo to, ker smo s prijateljicami lahko cel dan skupaj. Po sošolkah mi bo pa malo dolgčas. Veselim se morja in državnega prvenstva v klekljanju.

TAJDA

Med počitnicami bom imel veliko dela. Skočil bom tudi v kakšen bazen.

MARKO

Upam, da bo lepo vreme, da bomo lahko zunaj. Največ se bom družil z bratom, sosedovim Anžetom in s sošolcem Urbanom. S starši bom šel na morje.

ALJAŽ

Jaz bom veliko zunaj. S prijatelji bomo igrali nogomet in razne igre, včasih tudi računalnik. Veselim se tudi morja. HURA!

URBAN

Počitnice težko čakam. Ne bo domače naloge in torba bo v omari. Na ulici me bodo čakali prijatelji, da gremo na igrišče. Na morju bom »tauhal« školjke.

MIHA

V celem letu se najbolj veselim počitnic, ker gremo na morje. S seboj peljemo kolesa. Čez dan se kopamo, zvečer pa kartamo, gremo na sladoled in gledamo sončni zahod.

MATIC

Počitnice so, da se sprostiš in si nabereš novih moči. Počitnice so za pot v hribe in za duhovne vaje. Počitnice so, da greš na morje. Počitnice so zabaven čas.

LUCIJAT.

Med počitnicami bi šel na Ratitovec, kolesarit in taborit.

ANDREJ

Med počitnicami gremo na morje, doma pa s prijatelji igramo nogomet. Med počitnicami jem palačinke in pijem domači sok.

BENJAMIN

Najprej pride sestrična Neža k meni, potem pa grem jaz k njej. Skupaj bova šli v vodno mesto Atlantis. S sestrično Evo se bova pa rolali. Šla bom tudi na morje. Mentorji planinskega krožka nam pripravljajo presenečenje, kar že težko čakam. Prijatelj in sošolcev pa ne bom veliko videla, ker so tam okrog sami fanti.

JERA

DOBRO: morje ali toplice, prosti čas, počitek, tabori, pohodi, druženje s prijatelji.

SLABO: grabiti seno

EMA

Počitnic se veselim, ker gremo na morje. Tam se zabavam, kopam, počivam in jem sladoled.

NACE

Pričakujem, da bomo šli na morje. Veliko bom kolesarila, ob nedeljah bom šla s starši v hribe. Šla bom na počitnice k stari mami. Ni mi všeč to, ker moram grabiti seno.

LUCIJA P.

Počitnice so druženje s prijatelji, prosti čas, igranje s Teo in 11 dni taborjenja. Upam, da bomo šli tudi kaj na morje. Ali pa vsaj v bazen.

KATJA T.

Spet bomo šli na morje, se zabavali in igrali. Veliko bomo zunaj, se vozili s kolesi, podajali frisbi, igrali badminton, poslušali glasbo, plesali, gledali TV, pospravljali podstreho in se do ušes nasmejali. Igrali se bomo s prijatelji.

NADI

Moja pričakovanja za počitnice so, da:

- bomo šli na morje,
- se bom zabavala,
- se bomo odpravili na kakšen izlet,
- se bom lahko kopala,
- si bom odpočila,
- se bom družila s prijatelji.

KATJA P.

Med počitnicami se bom družila s prijatelji. Rada pa bi spoznala tudi nove prijatelje.

NADJA

Jaz bom cel dan zunaj s prijatelji. Zvečer bom lahko dolgo gledal televizijo.

MATEJ

Moja pričakovanja:

- Dobim play station 2
- Veliko se bom igral
- Tek
- Hoja
- Švicanje
- Hujšanje
- Morje
- Prijatelji

ŽAN

Počitnice me spomnijo na: sladoled, poletje, vroče sonce, prosti čas in veselje, druženje s prijatelji, pohode, izlete, razne dogodivščine ... Pred hišo bomo postavili bazen, kjer se bomo kopale s prijateljicami. Včasih tudi prespimo druga pri drugi.

URŠKA

Med počitnicami bom s prijatelji. Spoznala bom tudi nove prijatelje. Želim si iti na morje.

MARJANA

Z
INOVACIJAMI
DO
USPEHA

DOMEL[®]
Ustvarjamo gibanje!